

Märkuste ja ettepanekute tabel

Sisukord

Eesti Linnade ja Valdade Liit	2
Rahvaraamatukogude Nõukogu	11
Tartumaa Omavalitsuste Liit	31
Eesti Rahvusraamatukogu	32
Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing	32
Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium	45
Jõhvi vald	48
Järvamaa Keskraamatukogu	50
Lääne Maakonna Keskraamatukogu	53
Viljandi Linnaraamatukogu	55
Tartu linn ja Tartu Linnaraamatukogu	58
Võru linnavalitsus ja Võru Keskraamatukogu	64
Põltsamaa Raamatukogu	69
Rakvere Raamatukogu	70
Saare Maakonna Keskraamatukogu	71

Nr	Ettepaneku/märkuse sisu	Arvestatud /Mitte- arvestatud	Seisukohad/vastused
Eesti Linnade ja Valdade Liit			
1.	Eelnõu § 4 lõike 2 - Teeme ettepanku jätta välja sõna „teeninduspiirkonnad“. Teeninduspiirkondade juriidiline fikseerimine tekitaks asjatut halduskoormust ja piiraks raamatukogude paindlikkust reageerida muutuvatele vajadustele. Selle asemel tuleks keskenduda teenuste üldisele kättesaadavusele ja ligipääsetavusele, sõltumata lugeja asukohast või konkreetsest haruraamatukogust. Oluline on tagada, et raamatukogu ruumid ja teenused oleksid füüsiliselt ja virtuaalselt kättesaadavad kõigile soovijatele, olenemata nende elukohast kindlas teeninduspiirkonnas.	Arvestatud	Eelnõu § 4 lõige 2, lõike 5 punkt 2 ja lõike 6 punkt 2 ning 3 muudetud ja sõnastusest jäetud välja “teeninduspiirkonnad”.
2.	Eelnõu § 4 lõige 4 - Leiame, et kavandatav volitusnorm on liigne sekkumine KOV autonoomiasse ning ei ole põhjendatud. Kavandatavad muudatused ei tohi põhjendamatult piirata kohalike omavalitsuste võimalust kujundada ja korraldada avalikke teenuseid viisil, mis vastavad just nende piirkonna eripäradele ja vajadustele.	Mittearvestatud	Eelnõu § 4 lõige 4 volitusnormi kohaselt on Vabariigi Valitsusel kaalutusõigus, kas sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud näitajatest lähtumiseks kehtestada määrusega täpsemad tingimused ja kord või jätta see kehtestamata. Kavandatav säte ei piirata põhjendamatult kohalike omavalitsuste võimalust kujundada ja korraldada avalikke teenuseid viisil, mis vastab nende piirkonna eripäradele ja vajadustele. Kui aga ilmneb, et eelnõuga ette nähtud suurem paindlikkus hakkab näiteks ohustama rahvaraamatukogude teenuste kättesaadavust, on valitsusel võimalik sekkuda, kehtestades täpsemad tingimused.

			Määruse kehtestamisele eelnevalt saavad kohalikud omavalitsused anda oma arvamuse § 4 lõikes 3 sätestatud näitajate täpsemate tingimuste ja korra kohta.
3.	Eelnõu § 4 lg-d 1, 5 ja 6 - Eelnõu ja seletuskirja koos lugemisel jääb praeguse sõnastuse järgi mulje, et iga haruraamatukogu avamist või asukoha muutust peaks otsustama volikogu. Nõue, et iga haruraamatukogu ümberkorraldamist (sh kolimist või ruumide muutust) peab volikogu heaks kiitma, on bürookraatlik ja ajamahukas. See takistab raamatukogude kiiret ja efektiivset kohanemist muutuvate vajaduste ja tingimustega. Volikogu on kollegiaalne organ, kus arutelud, muudatusettepanekud ja hääletused toimuvad istungi käigus. Seetõttu ei saa volikogu seisukohta esitada Kultuuriministeriumile enne, kui volikogu on rahvaraamatukogu ümberkorraldamise või tegevuse lõpetamise otsustanud.	Arvestatud	Eelnõu § 4 lõiked 1, 5 ja 6 muudetud.
4.	Eelnõu § 7 lõike 1 kohaselt kehtestab rahvaraamatukogu põhimääruse kohaliku omavalitsuse volikogu, kuulates eelnevalt ära rahvaraamatukogu nõukogu arvamuse. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 35 lõike 2 kohaselt toimub hallatava asutuse põhimääruse, struktuuri ja koosseisu kinnitamine ning muutmine kohaliku omavalitsuse volikogu poolt kehtestatud korras. Teeme ettepaneku eelnõus sätestada, et rahvaraamatukogu põhimäärus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse volikogu sätestatud korras.	Arvestatud	Eelnõu § 7 lõige 1 viimane lause muudetud.
5.	Eelnõu § 9 lõige 1 kohaselt raamatukogutöötajal, kes täidab käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud ülesandeid, peab olema nende täitmiseks piisav haridus ja kompetents või raamatukoguhoidja	Antud selgitus	Mõlemad on sisustamata õiguse sätted, mis ei tee seaduse sätet selgemaks, vaid jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse.

	kutsekvalifikatsioon. Teeme ettepaneku asendada sõna „piisav“ sõnaga „vastav“.		
6.	Eelnõu § 8 lõige 2 nõuab rahvaraamatukogu nõukogu arvamuse ärakuulamist juhi kandidaadi sobivuse kohta. Juhil värbamiseks moodustatakse tavaliselt värbamiskomisjon, kuhu saab soovi korral kaasata kogukonna aktiviste või valdkonna spetsialiste. Teeme ettepaneku jätta eelnõu § 8 lõike 2 viimane lause välja, kui tarbetu sekkumine väljakujunenud juhtide värbamise protsessi - ?.	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõike 2 viimane lause välja jäetud.
7.	§ 8 lg 6 - Teeme ettepaneku jätta seadusest välja rahvaraamatukogude juhtide tähtajalise töölepingu nõue. Kohalikul omavalitsusel peaks olema õigus otsustada, kas raamatukogu juhi koht on tähtajaline või tähtajatu. See annaks omavalitsustele suurema autonoomsuse juhtimisotsuste tegemisel ja ühtlustaks raamatukogu positsiooni teiste hallatavate asutustega.	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõige 3 muudetud ja lõige 4 välja jäetud.
8.	Eelnõu § 16 lõige 4 reguleerib raamatukogu teeninduse korraldust erakorralistes oludes. Teeme ettepaneku täiendada viidatud lõiget selliselt, et rahvaraamatukogu juhil piirata ajutiselt ligipääsu raamatukogule ka muudel olulistel põhjustel, mis takistavad teenuste normaalset osutamist, nagu näiteks avariiolekord, ulatuslik töötajate haigestumine, remonditööd või muud ootamatud sündmused. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada § 16 lg 4 järgmiselt: „(4) Rahvaraamatukogu juht võib vahetu olulise või kõrgendatud ohu korral või muul mõjuval põhjusel rahvaraamatukogu ruumidele, raamatukogutöötajatele, lugejatele või külastajatele ajutiselt piirata rahvaraamatukogule ligipääsu, kui see	Mittearvestatud	Tegemist on korrakaitse seadusest tulenevate mõistetega ja säte on vajalik inimese elu ning tervise kaitsmiseks. Muudel juhtudel otsustab kohaliku omavalitsuse üksus raamatukogule ajutise juurdepääsu piiramise, kuid oluline on, et raamatukogu teenused oleks muul viisil kättesaadavad.

	<p>on vältimatult vajalik. Ligipäas tuleb taastada viivitamata pärast ohu, takistuse või korrarikkumise kõrvaldamist või lõppemist. Rahvaraamatukogule ligipääsu piiramisel tuleb võimalusel säilitada rahvaraamatukogu teenuste osutamine muul viisil.“.</p>		
9.	<p>Teeme ettepaneku täpsustada eelnõu § 17 lõikes 4 rahvaraamatukogude ja haruraamatukogude vahelise laenutuse tingimusi ja kulusid, võttes arvesse kavandatava üleriigilise infosüsteemi (ÜÜRS) funktsionaalsust, teenuse oodatavat mahtu ning sellega kaasnevat koormust raamatukogu eelarvele. Tasuta tellimise võimalus haruraamatukogude vahel on mõistlik ainult siis, kui tulevane raamatukogude infosüsteem (ÜÜRS) seda täielikult toetab. Praegune süsteem ei ole valmis toetama teavikute broneerimist haruraamatukogude vaheliseks liikumiseks, teavituste edastamist teaviku teekonna kohta lugejale ja töötajale ning laenusvalmidusest teavitamist. Teiseks, tasuta teenuse pakkumine toob kaasa olulise logistika- ja halduskoormuse kasvu. Kolmandaks, sellega kaasneb märkimisväärne finantsiline kulu kohalikele omavalitsustele.</p> <p>Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku muuta § 17 lõiget 4 järgmiselt: 1) lisada selge tingimus, et haruraamatukogude vaheline tasuta tellimine on võimalik vaid juhul, kui üleriigiline raamatukogude infosüsteem (ÜÜRS) toetab selleks vajalikke funktsionaalsusi. See hõlmab broneerimise, teavituste, kättesaamiskoha valiku ja ujukogu haldamise võimekust; 2) kaaluda võimalust kehtestada haruraamatukogude vahelisele teavikute</p>	<p>Arvestatud ja antud selgitus</p>	<p>Eelnõu § 17 lõige 4 muudetud ja sõnastatud järgmiselt: “Rahvaraamatukogu kogudes puuduvad väljaanded tellitakse lugeja soovil teistest raamatukogudest <u>raamatukogudevahelise laenutuse kaudu</u>. Lugejalt võib nõuda raamatukogudevahelise laenutuse kulude katmist. <u>Sama omavalitsuse rahvaraamatukogu kogude vahel laenutamise võimaluse olemasolul kulude katmise tasu ei rakendata.</u>“</p> <p>Kehtiva RaRS § 15 lõikes 2 on sätestatud, et rahvaraamatukogu põhiteenused on teavikute kohapeal kasutamine ja kojulaenus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Rahvaraamatukogu põhiteenused on tasuta.</p> <p>Eelnõu § 17 lõikega 1 ei muudeta kehtivat regulatsiooni.</p> <p>Raamatukogu asutuse sisese laenutamise reeglid kehtestatakse rahvaraamatukogu kasutamise eeskirjas.</p> <p>Eelnõuga ei kaasne teenuse pakkumisel olulist logistika- ja halduskoormuse kasvu, sest teenust haruraamatukogude vahel ehk asutusesisene laenus tuleb korraldada rahvaraamatukogul ka kehtiva seaduse alusel. Raamatukogudevaheline laenus on väljaannete edastamine teise asutuse või teise kohaliku omavalitsuse raamatukogule, mis võib olla tasuline.</p>

	<p>tellimisele tasu, mis kataks vähemalt osaliselt logistikakulud, või jätta see kohaliku omavalitsuse otsustada, arvestades reaalselt kulu ja teenuse mahtu. Alternatiivina võiks riik eraldada selleks otstarbeks toetust KOVidele, kuid kohe kindlasti ei saa seda kulu katta praeguse raamatute toetuse arvelt; 3) anda KOVidele paindlikkus otsustada, kas nad pakuvad tasuta haruraamatukogude vahelist tellimise teenust või mitte, arvestades nende eelarvelisi võimalusi ja teenuse osutamise otstarbekust.</p>		<p>Hangitava raamatukogusüsteemi funktsionaalsed nõuded sisaldavad broneerimist haruraamatukogude vaheliseks liikumiseks, teavituste edastamist väljaande teekonna kohta lugejale ja töötajale ning laenutusvalmidusest teavitamist.</p>
10.	<p>Eelnõu § 18 lõige 2 loetleb, milliseid andmeid raamatukogu töötleb isiku lugejaks registreerimisel. Teeme ettepaneku täiendada seda loetelu rahvastikuregistrijärgse elukohaga ja sõnastada sellest tulenevalt loetelu järgmiselt: „1) ees- ja perekonnanimi; 2) isikukood või selle puudumisel sünniaeg; 3) rahvastikuregistrijärgne elukoht (postiaadress); 4) lisa-postiaadress; 5) telefoninumber; 6) elektronposti aadress, kui see on olemas; 7) koduteeninduse vajadus.“.</p> <p>Rahvastikuregistrijärgse elukoha lisamine lugejate andmete hulka on oluline, sest iga kohalik omavalitsus peaks osutama tasuta teenust oma elanikele. See võimaldab raamatukogudel täpsemalt identifitseerida oma teeninduspiirkonna, st KOV elanikke ja pakkuda neile seadusega ettenähtud tasuta teenuseid. Ideaaljuhul võiks rahvastikuregistrijärgse aadressi saada otse rahvastikuregistrist, mis lihtsustaks andmete haldamist ja tagaks nende ajakohasuse. Lisa-postiaadress seevastu on lugeja poolt vabatahtlikult täidetav väli. See annab raamatukogule paindlikkuse ühenduse võtmisel, kui</p>	Arvestatud	Eelnõu § 18 lõige 2 muudetud (uue numeratsiooni järgi lg 4).

	põhiaadress ei ole piisav või kui lugeja eelistab teist kontaktaadressi. See lisaväli aitab raamatukogul vajadusel lugejaga ühendust saada näiteks teavituste või meeldetuletuste edastamiseks.		
11.	Eelnõu § 21 lõige 4 – teeme ettepaneku täiendada lõiget võimalusega toimetada ettekirjutus ka e-posti teel. See muudatus viib kättetoimetamise regulatsiooni paremini kooskõlla tänapäevaste haldusmenetluse praktikatega, loob õigusselguse ettekirjutuse kättetoimetatuks lugemise kohta ning soodustab efektiivsemat asjaajamist. Eeltoodust tulenevalt teeme ettepaneku sõnastada eelnõu § 1 lõige 4 järgmiselt: „(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud ettekirjutus toimetatakse kätte haldusmenetluse seaduse § 25 lõikes 1 sätestatud viisil. Postiga kättetoimetamise korral võib ettekirjutuse kätte toimetada lihtkirjaga. Lihtkirjaga või elektroonilise kättetoimetamise korral e-posti teel loetakse ettekirjutus kättetoimetatuks, kui on möödunud 30 päeva selle saatmisest.“.	Antud selgitus	Eelnõu § 21 lõike 4 kohaselt toimetatakse sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud ettekirjutus kätte HMS § 25 lõikes 1 sätestatud viisil. HMS § 25 lõige 1 näeb ette, et haldusakt, kutse, teade või muu dokument toimetatakse menetlusosalisele kätte postiga, dokumendi väljastanud haldusorgani poolt või elektrooniliselt. HMS § 26 lõike 1 kohaselt saadetakse dokument postiga kättetoimetamise korral menetlusosalisele taotluses märgitud aadressil tähtkirjaga, kuid seaduses või määruses sätestatud juhtudel võib dokumendi kätte toimetada lihtkirjaga või väljastusteataga tähtkirjaga. RaRS-is sätestataksegi võimalus toimetada ettekirjutus lugejale kätte lihtkirjaga, täpsustades seejuures, millal loetakse ettekirjutus kättetoimetatuks.
12.	Eelnõu § 21 lõike 6 sõnastus vajab täpsustamist, et oleks selgelt aru saada, kas rahvaraamatukogudel tekib kohustus peale ühte aastat laenata uusi raamatuid ja esemeid ka kõikidele võlgnikele (sh täitemenetluses olevatele võlgnikele), kes ei ole oma võlgnevust kõrvaldanud. Lisaks vajab selgemat käsitlust, kuidas kohaldub kõnealune lõige koolikohustuslikule lapsele. Eelnõu § 21 lõige 8 küll viitab, et laenutamisepiirang kohaldub 18-aastase isiku ning täisealise eestkostetava puhul vajalike erisustega tema seaduslikule esindajale, aga millised	Arvestatud	Eelnõu § 21 lõige 7 muudetud. Sarnane põhimõte sisaldub ka kehtivas RaRS § 17 lõikes 3, kuid seda on eelnõuga pisut muudetud. Kui kehtiv sõnastus on imperatiivne (lugejalt võetakse väljaannete kojulaenamise õigus ära), siis eelnõukohane sõnastus on paindlikum, nähes ette võimaluse lugejalt väljaannete ja esemete kojulaenamise õigus ära võtta. Siin saab iga KOV jälle ise otsustada, kui ranget lähenemist nende rahvaraamatukogus eelistatakse. Ära on jäetud laenamisõiguse piiramise kestusega seonduv. Raamatukogu võib kaalutusõiguse alusel rakendada näiteks laste puhul viivise tasumise paindlikke lahendusi.

	erisused laenutamispriirangu puhul kohalduvad, jääb arusaamatuks.		Laenamisõiguse piirangu kehtimise ajal saab lugeja teisi rahvaraamatukogu teenuseid (näiteks väljaannete kohapeal kasutamine) edasi kasutada.
13.	Eelnõu § 21 lõikes 7 nimetatud piirangu puhul tuleb täpsustada, kuidas kõnealune piirang vormistatakse. Arvestades, et eelnõu § 2 lõike 2 kohaselt eelnõus ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi, siis on küsimus, kas piirang tuleks kehtestatakse haldusaktiga või piisab vastavast märkest infosüsteemi?	Antud selgitus	Eelnõu § 21 lõikes 7 nimetatud piirang vormistatakse lähtudes HMS-is ettenähtust. Piirang kehtestatakse haldusaktiga ja vastav märke tehakse ka infosüsteemi. Samas piisab dokumendi teatavakstegemisest vabas vormis.
14.	Eelnõu § 28 sisaldab üleminekusätteid rahvaraamatukogu juhtidele. Meie hinnangul muutuvad need üleminekusätted ebavajalikuks ja üleliigseks, kui loobutakse nõudest sõlmida raamatukogu juhtidega tähtjalised töölepingud.	Arvestatud	Eelnõu § 28 lõiked 1-3 välja jäetud.
15.	Eelnõu seletuskirja kohaselt on andmekoguga liitumine tasuta ainult rahvaraamatukogudele, kuid mitme piirkonna rahvaraamatukogu on seotud ka kooliraamatukoguga. Eelnõu seletuskirjas on küll välja toodud, et muud tüüpi raamatukogud (näiteks teadus- ja erialaraamatukogud ning kooliraamatukogud) saavad andmekoguga liituda soovi korral, kuid ei selgu mis tingimustel ja kas seda saab teha tasuta või tasu eest.	Antud selgitus	Põhikooli ja gümnaasiumi seaduse § 41 lõige 1 sätestab, et koolil peab olema raamatukogu. PGS reguleerib kooliraamatukogu teenust. Seega kooliraamatukogu teenuse eest tuleb tasuda sarnaselt tänastele raamatukogusüsteemide kasutamise tasudele. Kui teenust osutatakse PGS ja selle alusel antud määruse alusel on tegemist kooliraamatukogu teenusega ja tasu arvutatakse lähtuvalt RaRS eelnõu ja selle määruse alusel. Kui teenust osutatakse RaRS ja selle määruste alusel on tegemist rahvaraamatukogu teenusega. Raamatukogude andmekogu kasutamise tasu arvutamise alused kehtestab kultuuriminister määrusega. Raamatukogude andmekoguga saavad kooliraamatukogud liituda soovi korral. Kui andmekogu rakendamise projekti perioodil on kooliraamatukogu avaldanud soovi liituda raamatukogude

			<p>andmekoguga, siis andmete migreerimine ja liitumine on tasuta. Tasuda tuleb sellele järgnevalt ainult kasutamiseiga seotud kulude eest.</p> <p>Kui kooliraamatukogu avaldab liitumise soovi kui andmekogu rakendamise projekti periood on lõppenud, tuleb raamatukogu omanikul tasuda ise nii andmete migreerimise kui ka liitmistasud.</p> <p>Andmekogu rakendamise ajakava avaldab RaRa oma kodulehel. RaRa tutvustab võimalikele liitujatele (nt eriala- ja kooliraamatukogud) ülemineku ajakava, peab liitumiseks läbirääkimisi ning sõlmib raamatukogusüsteemi kasutamise lepingud.</p>
16.	<p>Eelnõu kohaselt on andmekoguga liitumine rahvaraamatukogudele tasuta, kuid eelnõu seletuskirjas on kirjas, et andmekogu ülalpidamisega seotud kulud katavad osaliselt (näiteks litsentsitasud) raamatukogude omanikud, v.a personalikulu, mis saadakse riiklike ülesannete ümberkorraldamisest. Palume selgitust, millised on kohalike omavalitsuste tegelikud kulud ja kohustused pärast andmekoguga liitumist.</p> <p>Siinkohal peame ka oluliseks märkida, et Tartu linn on oma arvamuses välja toonud, et kohustuslikus korras andmekoguga liitumine võib näiteks Tartu keskraamatukogule tähendada eraldumist ülikoolide ja teiste teaduskogude ühisest andmebaasist, mida raamatukogu kindlasti ei soovi, sest see tähendaks nende lugejate jaoks oluliselt teenuse kvaliteedi langust. Tartu kasutajad on harjunud leidma oma linna raamatukogusid ühest andmekogust ja paljud kasutavad lisaks rahvaraamatukogule ka teisi linna raamatukogusid.</p>	<p>Arvestatud ja antud selgitus</p>	<p>Eelnõu seletuskirja sõnastust täpsustatud.</p> <p>Rahvaraamatukogu andmekogu kasutamise eest tasu katab Kultuuriministeerium.</p> <p>Teiste raamatukogutüüpide puhul katab kulu raamatukogu omanik, sarnaselt tänastele raamatukogusüsteemide kasutamise kuludele.</p> <p>RaRa ja ülikooliraamatukogude koostööleping on koostamisel, milles lepatakse kokku ka edasise koostöö korraldus, kuna ümberkorralduste eesmärk on tagada kasutajate suurem mugavus.</p> <p>Raamatukogude andmekogu eesmärk on tagada, et lisaks Tallinna ja Tartu linna elanikele saaksid Tallinna ja Tartu lähiümbruse valdade elanikud samasuguse ligipääsu näiteks digitud väljaannetele kui täna on Tallinna ja Tartu linna elanikel.</p> <p>Üleminek on kavandatud etapiviisiliseks ja e-kataloogi arendus tagab, et teenuse katkestusi kasutajatele ei tule ka juhul kui üleminekul töötatakse erinevates raamatukogusüsteemides.</p>

17.	Teeme ettepaneku põhjalikult läbi mõelda ülesannete üleandmise järjekord ning viia see ellu etapiviisiliselt arendusüksusele.	Antud selgitus	Ülesannete üleandmine arendusüksusele on kavandatud etapiviisilisena ja üleantavate ülesannetega seotud tegevuste planeerimine toimub juba RaRa-s moodustatud töörühmades, kuhu kuuluvad rahvaraamatukogude esindajad.
18.	Samuti leiame, et Kultuuriministeerium peaks kaaluma pikemat üleminekuperioodi ning tagama selleks ajaks maakondadele riigipoolse palgatoetuse, et muudatused ja kaasnevad protsessid toimuksid sujuvalt. Oluline on määrata selge ajakava ja tähtajad, millal maakondlikud ülesanded ja tegevused lõppevad.	Arvestatud	Eelnõu jõustumise ajakava on muudetud (1. jaanuar 2027 ja alates 1. juuli 2027 andmekogu rakendamine; väljaannete hankimise ümberkorraldus). Riik on toetanud täiendavalt ainult raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid ega ole toetanud kohaliku omavalitsuse rahvaraamatukogu ülesannete täitmist. Riigi ülesannete üleandmisel arendusüksusele ei ole põhjendatud palgatoetuse eraldamine, sest lõppevad täiendavate ülesannete osutamine teiste kohalike omavalitsuste rahvaraamatukogudele. Täiendavalt raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid täitvate maakonnaraamatukogusid omavate 15 kohaliku omavalitsuse esindajatega on regulaarselt kohtunud ja läbi arutatud muudatuste ajakava. Riik eraldab nimetatud omavalitsustele 58 töötaja ühe kuu koondamistasu, sõltumata asjaolust, kas töötaja koondatakse või pakutakse talle uus töö.
19.	Peame tähtsaks rõhutada, et mitmed kohalikud omavalitsused on oma tagasisides toonud esile seisukoha, et komplekteerimine peaks jääma omavalitsuse tasandil otsustada. Sellest lähtuvalt oleks põhjendatud ka riikliku teavikutoetuse suunamine otse omavalitsustele.	Antud selgitus	Kohaliku omavalitsuse eelarve eest komplekteerimise korralduse otsused teeb jätkuvalt kohalik omavalitsus. Riigi toetuse eest väljaannete hankimine on kehtiva seaduse alusel riiklik ülesanne ja on seda ka eelnõu kohaselt. Väljaannete valimine on kehtiva seaduse ja eelnõu kohaselt jätkuvalt KOV rahvaraamatukogu ülesanne. Riigi toetuse suunamisel omavalitsustele tekib omavalitsustel kohustus tegeleda väljaannete hankimisega, mis toob neile kaasa lisakulud töötaja tööjõukulude näol. Eelnõuga nähakse ette, et arendusüksus pakub ka KOV toetuse eest väljaannete hankimist ja arveldamist, kui omavalitsus

			soovib teenust sarnaselt maakonnaraamatukogu pakutud väljaannete hankimise teenusega.
Rahvaraamatukogude Nõukogu			
1.	<p>§ 2 lg 2 p 6 - Ettepanek: täiendada sõnastust järgmiselt: „formaalharidust ja elukestvat õpet toetavate koolituste ja muude harivate tegevuste korraldamine“.</p> <p>Selgitus: Rahvaraamatukogu toetab ka elukestvat õpet, mitte ainult formaalharidust.</p>	Arvestatud	<p>Rahvaraamatukogu põhiülesanded lähtuvad § 2 lõikes 1 nimetatud eesmärkidest. Elukestvat õpet toetavad tegevused olid hõlmatud ülesandega “muude harivate tegevuste korraldamine”.</p> <p>Kuigi sama paragrahvi lõike 2 punktis 6 ei olnud korratud eesmärk ülesannete loetelus, on elukestva õppega seotud tegevuste olulisuse tõttu täiendatud nimetatud põhiülesannet.</p>
2.	<p>§ 4 lg 1 - Eelnõu sõnastuse kohaselt otsustab ümberkorraldamise volikogu. Tallinn kui suur KOV ei saa sellega nõustuda. Ettepanek: sõnastada „volikogu“ asemel „kohaliku omavalitsuse üksus“.</p> <p>Iga KOV peaks saama otsustada, mis tasemel vastavad otsused vastu võetakse. Volikogu tasemele otsuse viimine suuremas KOVs on liigne bürokraatia ja ajakulu.</p> <p>Põhjendus: On ebamõistlik käia volikogus kinnitamas iga ümberkorraldamist, nt kui kolitakse üks haruraamatukogu ühest asukohast teise (Tallinna linnas kannavad haruraamatukogud asukoha nimesid), avatakse uus jne. Praeguse ajale on iseloomulik mobiilsus, paindlikkus ja kiire reageerimine.</p>	Antud selgitus	<p>§ 4 lõige 1 näeb ette, et rahvaraamatukogu asutamise, ümberkorraldamise ja tegevuse lõpetamise otsustab KOV-i volikogu. Sama põhimõte on ka kehtivas RaRS-is.</p> <p>Tegemist on rahvaraamatukogu võrgustikku ja avaliku teenuse kättesaadavust puudutavate kaalukate ning oluliste otsustega, mis vajavad valla või linna hääleõiguslike elanike poolt valitud kohaliku omavalitsusüksuse esinduskogu otsust.</p>
3.	<p>§ 4 lg 2 - Teeninduspiirkondade määramine. Ettepanek: jätta teeninduspiirkondade määramine välja. (samuti § 2 lg 6 p 2) või määratleda seaduses miinimummäärad rahvaraamatukogude arvu kohta vallas ja/või linnas.</p> <p>Põhjendus: KOVi kogu territoorium ja elanikud on rahvaraamatukogu teeninduspiirkonnaks ning</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 4 lõige 2, lõike 5 punkt 2 ja lõike 6 punkt 2 ning 3 muudetud.</p> <p>§ 4 lõikega 3 on antud kohalikule omavalitsusele suurem otsustusõigus ja paindlikkus rahvaraamatukogude võrgu loomisel. Võrgu loomisel tuleb lähtuda etteantud näitajates:</p> <p>1) paikkonna elanike arv;</p>

<p>jagamine struktuuriüksuste vahel on tinglik ning tänapäeval liigne bürokraatia. Tallinnas kasutavad inimesed mitmeid raamatukogusid, raamatukogubuss sõidab üle linna, teeninduspiirkondade määramine ei ole vajalik ja on ebamõistlik.</p> <p>Nimetatud tingimused on ebamäärased, kui pole piirväärtusi.</p> <p>Ettepanek kriteeriumiteks:</p> <p>(3) Rahvaraamatukogude võrgu loomisel lähtuda järgmistest põhimõtetest:</p> <p>1) igas kuni 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses on vähemalt üks rahvaraamatukogu;</p> <p>2) igas üle 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses on vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt iga 15 000 elaniku kohta;</p> <p>3) muudes kohaliku omavalitsuse üksustes on vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt kuni 500 elaniku kohta.</p>	<p>2) paikkonna asustustihedus ja -struktuur;</p> <p>3) kohalike elanike vajadused.</p> <p>Konkreetseid numbrilisi näitajaid seaduses ette ei nähta, seega tuleb KOV-il loetletud asjaolusid ise kaaluda ning leida selle tulemusena parim lahendus tagamaks, et ükski paikkond ei jääks rahvaraamatukogu teenindusest välja.</p> <p>Eelnõu § 4 lõige 4 volitusnormi kohaselt on Vabariigi Valitsusel kaalutusõigus, kas sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud näitajatest lähtumiseks kehtestada määrusega täpsemad tingimused ja kord või jätta see kehtestamata.</p> <p>Rahvaraamatukogude Nõukogu numbriliste kriteeriumite alusel tehtud ettepanek ei arvestata kohalike elanike tegelikke vajadusi, mistõttu oleks see kasutaja vaates ebamõistlik lahendus.</p> <p>Nõukogu ettepanek näeb ette, et:</p> <p>1) igas kuni 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses on vähemalt üks rahvaraamatukogu;</p> <p>2) igas üle 10 000 elanikuga kohaliku omavalitsuse üksuses on vähemalt üks rahvaraamatukogu keskmiselt iga 15 000 elaniku kohta;</p> <p>Ebaselgeks jääb, keda peetakse silmas „muude kohalike omavalitsuse üksustena“, kuna esimese kahe kriteeriumiga on juba hõlmatud kõik KOV-id.</p> <p>Samas peaks Tallinna linn pakutud kriteeriumide järgi olemasolevale 18 rahvaraamatukogule lisaks looma veel 13 raamatukogu ja Tartu linn lisaks viiele veel kaks rahvaraamatukogu.</p>
---	--

			<p>Arvutuse kohaselt piisaks Viimsi valla 22 944 elanikule senise nelja rahvaraamatukogu asemel ligikaudu 1,5 ehk kahest rahvaraamatukogust.</p> <p>Enamikus omavalitsustes piisaks pakutud kriteeriumide järgi ühest rahvaraamatukogust (v.a Rae, Saue ja Saaremaa vald, Kohtla-Järve linn - 2, Narva ja Pärnu linn –3).</p> <p>Pakutud kriteeriumide rakendamisel kahaneks Eesti rahvaraamatukogude võrk 480-lt raamatukogult 125-le.</p> <p>Eelnõu järgi saavad kohalikud omavalitsused lähtuda ajakohastest kriteeriumitest ja arvestada olulisi tegureid nagu liikumisteed, ühistranspordi ühendused ja kogukonna tegelik vajadus.</p> <p>Kui ilmneb, et eelnõuga ette nähtud suurem paindlikkus hakkab näiteks ohustama rahvaraamatukogude teenuste kättesaadavust, on valitsusel võimalik sekkuda, kehtestades täpsemad tingimused.</p> <p>Määruse kehtestamisele eelnevalt saavad kohalikud omavalitsused anda oma arvamuse § 4 lõikes 3 sätestatud näitajate täpsemate tingimuste ja korra kohta.</p>
4.	<p>§ 4 lg 6. „... teatab kohaliku omavalitsuse üksus kirjalikult Kultuuriministeeriumile vähemalt üks kuu enne volikogu otsuse tegemise kavandatavat tähtpäeva.“ Tegemist on liigse sekkumisega KOVi autonoomiasse. Ettepanek: KOV teatab peale otsuse tegemist.</p> <p>Selgitus: Tegemist on liigse sekkumisega KOVi autonoomiasse.</p>	Arvestatud	Eelnõu § 4 lõige 6 muudetud.
5.	<p>§ 4 lg 7 - Jätta välja rahvaraamatukogu nõukogu kaasamine § 4 lk 1 otsuste tegemisse. Tegemist on liigse bürokraatiaga ja formaalse nõudega.</p>	Arvestatud	Eelnõu § 4 lõige 7 muudetud. Jäetud ära viide rahvaraamatukogu nõukogule.

	Selgitus: Peaks piisama, kui on kaasatud kohalikud elanikud, mida seletuskirjas ka pikalt põhjendatakse.		
6.	<p>§ 5 lg 1 ja lg 2 - Seadus ei pea reguleerima ehk ette kirjutama, milline on KOVi asutuste struktuur ega kohustama moodustama keskraamatukogu. Kui vaatame täna mitmete KOVide praktikat (lisaks Tallinnale Saue, Harku jt), siis keskraamatukogu ei ole moodustatud.</p> <p>Selgitus: KOVi raamatukogul peab olema vastavalt KOVi regulatsioonile õigus moodustada struktuuriüksusi.</p> <p>§ 5 lg 1. Ettepanek: asendada sõna “väiksusest” muu sõnaga, nt eripärast tulenevalt, rahvastiku tihedusest tulenevalt vms.</p> <p>Selgitus: Kohaliku omavalitsuse väiksusest tulenevalt võib seal olla üks haruraamatukogudeta rahvaraamatukogu –see lause ei võta arvesse suuremaid omavalitsusi, eelkõige linnu, milles on/oleks loogiline vaid üks raamatukogu. (Nt Maardu)</p> <p>§ 5 lg 2. erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituste korraldamine.</p> <p>Selgitus: Täiendkoolituste korraldamine on piirkonnajuhtide tööülesanne.</p> <p>§ 5 lg 2 (2). „Töö korraldamine infosüsteemides ja andmekogudes”. Selgitus: Rahvaraamatukogu juht peaks seda tegema, aga mida see ülesanne endas sisaldab? Palun see lahti seletada.</p>	Osaliselt arvestatud ja antud selgitus	<p>Eelnõu § 5 lõige 1 muudetud ja seletuskirja täiendatud.</p> <p>§ 5 lõige 2 punktis 4 sätestatud KOV rahvaraamatukogus töötavate raamatukoguhoidjate erialane nõustamine ja raamatukoguhoidjate täienduskoolituste korraldamine on ennekõike iga kohaliku omavalitsuse asutuse ülesanne.</p> <p>§ 5 lõige 2 punktis 2 nimetatud töö korraldamine infosüsteemides ja andmekogudes hõlmab tegevusi näiteks raamatukogu dokumendihaldussüsteemis või raamatukoguhoidjate ülesannete korraldamist raamatukogusüsteemis töötamiseks.</p>
7.	<p>§ 7 lg 1. Põhimääruse kinnitamine volikogus on liigne bürokraatia. Ettepanek: sõnastada „volikogu“ asemel „kohaliku omavalitsuse üksus“.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 7 lõige 1 muudetud.</p> <p>Rahvaraamatukogu põhimäärusega seotud § 7 lõige 1 muudetakse viimane lause ja sätestatakse: “Põhimäärus</p>

	<p>§ 7 lg 1. rahvaraamatukogu nõukogu liikmed kinnitab vallavalitsus raamatukogu juhi ettepanekul kuni 3 aastaks. Ettepanek: Määrata ära mitmeks aastaks nõukogu valitakse.</p> <p>Selgitus: RaRS seaduse regulatsioon peab olema mõistlik kõigile KOVidele. Tallinna linnas kinnitab ametiasutuste hallatavate asutuste põhimäärused linnavalitsus.</p>		kehtestatakse kohaliku omavalitsuse volikogu sätestatud korras.”.
8.	<p>§ 7. lg 3 - Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega rahvaraamatukogu töökorralduse eeskirja...</p> <p>Selgitus: Juhime tähelepanu, et rakendusaktide pakettis on esitatud hetkel kehtiv töökorralduse juhend, mis on sisult vananenud ja ei selgita eelnõuga kaasnevaid muudatusi.</p>	Antud selgitus	<p>Rakendusaktide pakettis on esitatud täiendatud rahvaraamatukogude töökorralduse eeskirja kavand. Selle koostamisel ja täiendamisel on arvestatud kultuuriministri 12. juuli 2004. a määruses nr 9 „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend“ sätestatud, rahvaraamatukogude valdkonna spetsialistide ettepanekuid ning rahvaraamatukogude statistika kogumisega seotud muudatusi. Kuna rahvaraamatukogu põhiteenuse tegevused (näiteks kogude kujundamise ja arvestuse alused) on oma olemuselt püsivamad ja muutuvad vähem, on töökorralduse eeskirjas oluline tagada lisaks ajakohasusele ka järjepidevus, et raamatukogude tulemusnäitajad oleksid ajas võrreldavad.</p> <p>Eelnõu vastuvõtmisel määrust täiendatakse.</p>
9.	<p>§ 8 lg 3 - Ettepanek: jätta kehtiva RaRS sõnastus, mille kohaselt KOV otsustab, kas sõlmib tähtajalise või tähtajatu lepingu raamatukogu juhiga. Selle ettekirjutamine seaduses on liigne sekkumine KOVi autonoomiasse. Lisaks toob see kaasa täiendavad kulud KOVile konkursside pideval korraldamisel, KOV peaks saama ise otsustada, mil määral ja milliseid kulusid teeb.</p> <p>§ 28. - Ettepanek on rakendada tähtajalist lepingut uutele, pärast seaduse kehtima hakkamist tööle asuvatele juhtidele.</p>	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõige 3 muudetud. Eelnõu § 28 lõiked 1-3 välja jäetud.

	<p>Selgitus: Hetkel eelnõus kavandatud nõudmine tekitab 2033. aasta kevadel tööjõu ja juhtimiskriisi Eesti KOV raamatukogudes, sest suur osa KOVidest hakkab ühel ajal uut töötajat otsima. Isegi, kui rakendatakse töölepingu 3 aasta pikendamise võimalust, lükatakse kriis lihtsalt 3 aastat edasi. Nõude ebamõistlikkust/absurdsust näitab seegi, et seaduse eelnõus tehtud ettepanek halvaks 2033. aastal pea kogu Eesti rahvaraamatukogude juhtimise, sest tänastel juhtidel on üldjuhul määramata ajaga töölepingud.</p>		
10.	<p>§ 8 ja § 28 - Ettepanek: tähtajalise töölepingu teemad üle konsulteerida juristiga. Kaaluda siiski 5-aastast lepingut, et oleks vastavuses töölepinguseadusega või jälgida koolijuhtide töölepingute muutmist ja käituda sarnaselt.</p> <p>Põhjendus: Töölepingu seadus ütleb, et tähtajalise töölepingu võib sõlmida kuni viieks aastaks. ning pikendades seda rohkem kui kaks korda või rohkem kui 1 kord viie aasta jooksul, muutub see tähtajatuks. Sel juhul on 7-aastane leping õigustühine ja mitu korda pikendades muutub taas tähtajaliseks. Ka tähtajalise lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel võivad kaasneda kohalikule omavalitsusele suured kulud. Lisaks on § 8 töölepingud kuni 7 aastat, aga 28.s täpselt 7, võib-olla ka siin vastuolu.</p>	Arvestatud	Vt eelmine selgitus.
11.	<p>§ 8 lg 6. -Kui rahvaraamatukogu juhil ei ole raamatukogunduse või infoteaduste kõrgharidust (edaspidi koos <i>erialane kõrgharidus</i>), peab tal olema: 1) muu kõrgharidus ja juhile vastav raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsioon või...</p>	Osaliselt arvestatud	Arvestatud ettepanekuga ühtlustada seaduses viitamine kutseastmetele ja eelnõu § 8 sõnastus on muudetud ning kutse "kuues tase" asendatud "madalaim tase". Kutsetasemete numbrid võivad ajas muutuda, mistõttu neid seadusesse ei lisata.

	<p>Ettepanek: seaduse eelnõu teksti lisada viited raamatukoguhoidja kutsetele tase 7 ja 8 (juhile vastav kutsetase), mis praegu on mainitud ainult seletuskirjas.</p> <p>Selgitus: Sama paragrahvi lõikes (8) on raamatukoguhoidja kutse tase 6 mainitud kohe ja selline valik tekitab küsimuse, miks ei ole lõikes (6) tasemeid nimetatud.</p>		
12.	<p>§ 8 lg 6 - Ettepanek: loetelusse lisada <u>infokorralduse</u> kõrgharidus.</p> <p>Uus redaktsioon: Kui rahvaraamatukogu juhil ei ole raamatukogunduse, infoteaduste või infokorralduse kõrgharidust (edaspidi koos <i>erialane kõrgharidus</i>), peab tal olema ...</p> <p>Selgitus: Raamatukogunduse ja infoteaduste erialadel koolitati varasemalt. Praegusel hetkel on erialast kõrgharidust võimalik omandada ainult Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi rakenduskõrghariduse õppekaval infokorraldus. Kui seda täpsustust sisse ei viida muutuvad ebapädevaks seaduse teksti mitmed osised, nt § 8. (6) 2), § 8. (7), § 9. (1), (2), (3).</p>	Mittearvestatud	<p>Eelnõus ei viidata konkreetsetele ülikoolidele ega nende õppekavade nimetustele, vaid raamatukoguhoidja ettevalmistust pakkuvale kõrghariduse õppekavadele üldiselt. Konkreetsete õppekavade nimetamine seaduses ei ole otstarbekas, kuna nende sisu ja nimetused võivad ajas muutuda, mis tooks kaasa vajaduse seaduse muutmiseks.</p> <p>Infoteadus on teadusvaldkond, mis käsitleb informatsiooni loomist, kogumist, korraldamist, säilitamist, otsimist, levitamist ja kasutamist. Samuti toetab infoteadus teabehaldust ja kasutajakeskseid infoteenuseid. Kuigi infoteadus hõlmab ka raamatukogundust, on eelnõus raamatukogudus eraldi ja rõhutatult esile toodud, et tagada selgus raamatukogude valdkonna spetsialistide ehk raamatukoguhoidjate ettevalmistuse osas. Infokorraldus on infoteaduse rakenduslik haru, mistõttu pole selle eraldi nimetamine vajalik.</p>
13.	<p>§ 8 lg 8- Käesoleva paragrahvi lõikeid 5–7 ei kohaldata kohaliku omavalitsuse üksuses, kus elab kuni 800 elanikku. Sellisel juhul peab rahvaraamatukogu juhil olema vähemalt raamatukoguhoidja kutse kvalifikatsiooni kuues tase.</p> <p>Ettepanek: lisada eelnõu § 8 (8) kirjeldatud erandile samuti tingimuseks vähemalt kõrgharidus ja kutse kuues tase või valmisolek need omandada.</p>	Antud selgitus	<p>Raamatukoguhoidja kutse andmise korras on raamatukoguhoidja 6. taseme ehk kutse madalaima taseme kirjeldavas A-osas: A-3 Kutsealane ettevalmistus “soovitavalt kõrgharidus”. See ei ole nõue, vaid kirjeldus.</p> <p>Eelnõuga ei seata kõrgemat nõuet raamatukoguhoidja kutse madalaimale tasemele kui nõue puudub raamatukoguhoidja 6. taseme kutsestandardis.</p>

			Sarnane väikese teeninduspiirkonna erisus on ka kehtivas RaRS § 7 lõikes 6 ning on põhjendatud seetõttu, et viidatud väiksema rahvaarvuga KOV-ide rahvaraamatukogude puhul võib nii töökoha võrdlemisi eraldatud asupaigast kui ka eelduslikult tagasihoidlikumast palgatasemest tulenevalt olla keeruline kõikidele eespool kirjeldatud nõuetele vastavaid juhikandidaate leida.
14.	<p>ERÜ teeb ettepaneku asendada seaduseelnõus sõna “kutsekvalifikatsioon” <u>läbivalt</u> sõnaga “kutse” ja lisada märkus, et kutse peab olema “kutseseaduse kohane”</p> <p>Selgitus: ERÜ kutseandjana ja kutseseaduse järgijana peab oluliseks, et raamatukoguhoidja kutse nõue seadusesse sisse kirjutatakse. Konsulterisime Kutsekojaga ja ettepanek on: kuna kutseseaduses on “kutse”, siis on soovitus kasutada seda sõna.</p> <p>Lisaks on oluline, et mainitud oleks „kutseseaduse alusel“, sest kutsetunnistusi võib väljaspool kutsesüsteemi välja anda kes tahes.</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu ja seletuskirja §-des 8 ja 9 on sõna “kutsekvalifikatsioon” asendatud sõnaga “kutse”.</p> <p>Kuna kutseseaduse muutmiseks on koostatud kutseseaduse muutmise väljatöötamiskavatsus, millega muudetakse kutsesüsteemi korraldust, siis viidet kehtivale kutseseadusele ei lisata.</p>
15.	<p>§ 9 - Raamatukogutöötaja. Ettepanek: asendada sõna „Raamatukogutöötaja“ sõnaga „Raamatukoguhoidja“. Kuna raamatukoguhoidja kutsestandard ühendab kõik raamatukogu ametid mõistesse raamatukoguhoidja, siis ka seaduses võiks raamatukogutöötaja asendada läbivalt sõnaga raamatukoguhoidja.</p> <p>Teine võimalus: § 9 pealkirjaks „Raamatukogutöötajad“, siis lisada § 1 Raamatukogutöötajad on raamatukoguhoidjad ja teised töötajad“ ning lisada § 2 Raamatukoguhoidjal peab olema raamatukogunduse ja infoteaduste kõrgharidus või muu kõrgharidus ja vähemalt</p>	Arvestatud ja antud selgitus	<p>Eelnõu § 9 on muudetud ja asendatud sõna „raamatukogutöötaja“ mõistega „raamatukoguhoidja“.</p> <p>Kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses on asutuse täpsema juhtimisstruktuuri, koosseisu ja ametikohtadel nõutava pädevuse määramine.</p> <p>Raamatukoguhoidja pädevused on sõnastatud raamatukoguhoidja kutsestandardis, mis on siini aluseks õppekavade loomisel.</p> <p>§ 9 lõige 1 sätestatud “piisav haridus” on sisustamata õiguse säte, mis jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse raamatukoguhoidja ametikohtadel nõutava pädevuse määramisel.</p>

<p>raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsiooni kuues tase. Seletuskirja lisada, millised ülesanded eeldavad kõrgharidust ja millised mitte (vastavalt esitatud ettepanekule).</p> <p>Selgitus: Eelnõu § 2 lg 2 toodud ülesanded sisaldavad ka selliseid tegevusi, mille sooritamine ei eelda töötajalt eriteadmisi. Seega on § 2lg 2 viitamine lihtsustamine.</p> <p>Võrreldes kehtiva RaRS on rahvaraamatukogu põhiülesannete loetelu täiendatud, lisandunud on ülesanded, mis eeldavad suuremat professionaalsust, pidevat enesetäiendamist, seavad kõrgemaid nõudeid töötaja enda vastutustundele oma arendamise eest jne. Riik ei saa eeldada, et rahvaraamatukogud neid ülesandeid täita suudavad, kui riik ei sõnasta selgelt nõudmist sellele ametile. Seaduses kindla kõrghariduse nõude sõnastamisega saadab KuM selge sõnumi ka HTMle ja ülikoolidele, millised on riigi ootused raamatukoguhoidjate väljaõppe korraldusele. „Piisav“ haridus ei ole see, mis sõnastaks riigi ootuse nende ülesannete täitmise kvaliteedile ega anna selget sõnumit HTMile, ülikoolidele ega ole ka abiks KOVile raamatukoguhoidjaid värvates, ametijuhendit koostades ning raamatukoguhoidja ja raamatukogu tööd analüüsides ja hinnates.</p> <p>Raamatukoguhoidjal olla mitmesuguseid ametinimetusi, mistõttu raamatukogutöötaja on laiem termin, aga raamatukoguteenuseid pakkuvate töötajate ühisnimetus on raamatukoguhoidja. Ka § 2 lõikes 2 toodu sisuliselt kattub raamatukoguhoidja kutsestandardi kirjeldusega.</p>		
---	--	--

16.	<p>§ 9 lg 1. Ettepanek: Raamatukoguhoidjal peaks olema (või omandamisel) kõrgharidus (mitte lihtsalt piisav haridus). Siis haakub sellega ka lg 2.</p> <p>Selgitus: Raamatukoguhoidjatele (töötajatele) pannakse suuri ootusi: laialdased teadmised kirjandusest, digipädevus formaalharidust toetavate koolituste tegemine, siis peab tal olema kõrgem haridus. KOV vaates on muidugi väga hea, kui on piisava haridusega- sel juhul polegi vaja tööle võtta kõrgharitud töötajat ja maksta talle vastavat palka. Öeldakse, et palgake väiksema haridusega. Kannatab aga töö kvaliteet.</p>	Mittearvestatud	<p>§ 9 lõige 1 sätestatud “piisav haridus” on sisustamata õiguse säte, mis jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse raamatukoguhoidja ametikohtadel nõutava pädevuse määramisel.</p> <p>Kõrghariduse nõue ei pruugi olla põhjendatud kõigi raamatukoguhoidjate puhul, kuna tööülesanded on erineva iseloomuga. Raamatukogudes on ametikohti, mille tööülesanded on tehnilist, rutiinset või teeninduslikku laadi. Raamatukoguhoidja kutsel on 7dal ja 8-ndal tasemel kõrgharidusnõue, kuid mitte 6-ndal.</p>
17.	<p>§ 9 lg 1. Raamatukogutöötajal, kes täidab käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud ülesandeid, peab olema nende täitmiseks <u>piisav haridus ja kompetents</u> või raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsioon. Ettepanek: lisaks raamatukogu juhile ka raamatukoguhoidja puhul esitada kõrghariduse nõue.</p> <p>Selgitus: Kui tööle asumisel kõrgharidust ei ole, siis peab olema valmisolek see omandada.</p> <p>Rahvaraamatukogude kõrge teenuste kvaliteedi eelduseks on, et teenuse osutajad (antud juhul raamatukoguhoidjad) on kompetentsed ja suudavad tagada selle. Kas „piisava“ haridusega raamatukoguhoidja on? Uues seaduses pannakse raamatukogule ka haridusasutuse roll, mis eeldab kindlasti töötajalt kõrgharidust. Teine ohukoht on ka palk, ei ole kõrghariduse nõuet, ei pea ka vastavat palka maksma.</p>	Mittearvestatud	Vt eelmine selgitus.

	KOVidel on raskusi töötasu maksmistega ja see võib hakata mõjutama/surveutama, kas ikka on vaja, et oleks raamatukoguhoidjal erialane haridus või kutsekvalifikatsioon.		
18.	<p>§ 10 lg 1 -Ettepanek: mitte kohustada KOVi nõukogu moodustama, vaid jätta KOVile võimalus seda vajadusel teha.</p> <p>Selgitus: Suurtel KOVidel on paremini reguleeritud nii raamatukogu töö hindamine kui arengute planeerimine, mis eelnõus pannakse nõukogu ülesandeks. Nõukogu moodustamine on liigne bürokraatia ning tegelik praktika on aastaid näidanud, et nõukogud on jäänud lihtsalt formaalsuseks. Tallinna seisukoht on, et antud ülesandeid täidab edukalt ka nt volikogu haridus- ja kultuurikomisjoni. Raamatukogud on võimelised edukalt rakendama muid meetodeid, millega kaasatakse kogukondi ja elanikke tegelikult ja rohujuuresandil.</p> <p>Näiteks võib nõukogu koosolekute asemel kaaluda avalikke koosolekuid, küsitlusi, kasutajakeskse teenusedisaini töötubasid, fookusgrupe või digitaalseid kanaleid, et koguda võimalikult laiapõhjalist tagasisidet ja arvamusi. See, mitte aga nõukogu koosolek, tagab kaasamisprotsessi läbipaistvuse, avatuse ja võimalikult paljude huvigruppide hõlmatuse, mis kindlustab ümberkorralduste järgselt rahvaraamatukogu teenuste kõrge kvaliteedi ja asjakohasuse igas paikkonnas.</p>	Mittearvestatud	Praktika näitab, et rahvaraamatukogu nõukogu olemasolu ja kaasamine võimaldab juhul paremini arvestada kohaliku kogukonna vajadustega. Nõukogu puudumisel võib puududa regulaarne tagasiside elanikkonnalt.
19.	<p>§ 13 lg 1. Ettepanek: lisada finantseerimisvaldkonna alla veel lisavõimalusi.</p> <p>Selgitus: Ei tea, kas sihtasutuste ja sihtkapitalide alla mahuvad erinevad nt ELi fondide, programmide</p>	Mittearvestatud	Eelnõu § 13 lõike 1 loetelu on piisavalt ammendav. § 13 lõige 1 sätestab, et rahvaraamatukogu finantseeritakse: <ul style="list-style-type: none"> 1) kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvest; 2) riigieelarvest;

	toetused ja taotletavad rahad, stipendiumid, muu taoline. Võimalus muidugi läbi KOVi asju ajada, aga ehk jätta veel lisavõimalusi. Kas nt ka RaRal oleks huvi teha ühisprojekte, kus peab raha jagama mingil moel rahvaraamatukogudega. Et tulevikus ei oleks see punkt lõpliku nimekirjana takistuseks raamatukogu finantseerimisel.		3) annetustest; 4) tasulistest teenustest; 5) laekumistest sihtasutustelt ja sihtkapitalidelt. RaRa saab tegevustoetust riigieelarvest, kuid ta ei jaota seda edasi. Projektideks taotletakse ja taotleb ka RaRa sihtotstarbelist toetust ning sellel on sihtotstarve.
20.	§ 13 lg 3. Riigieelarvest toetatakse: 1) osaliselt rahvaraamatukogudele väljaannete soetamist; Ettepanek: lisada sõna <u>osaliselt</u> asemel “lähtudes rahvaraamatukogu teeninduspiirkonna elanike arvust”. Nii nagu praegu kehtivas seaduses ja praktikas.	Mittearvestatud	Kehtiva RaRS-i § 10 lõige 3 punktis 1 sätestatakse, et toetusena riigieelarvest finantseeritakse Kultuuriministeeriumi ettepanekul kulud teavikute soetamiseks. Kehtiva praktika ja eelnõu kohaselt kehtestab kultuuriminister määrusega täpsemad toetuse määramise tingimused ja korra. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täiendav, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid.
21.	§ 13 lg 4. Riikliku kohustusena raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid täitva rahvaraamatukogu kahe töötaja töötasud ja ülalpidamiskulud hüvitatakse kohaliku omavalitsuse üksusele riigieelarvest. Ettepanek: mitte siduda töötasude ja ülalpidamiskulude hüvitamist riigieelarvest kuupäevaga 1.01.2027. Selgitus: Hüvitamise lõpetamine on seotud maakonnaraamatukogude ülesannete üleandmisega rahvusraamatukogule, mille ülesandeks on ühise raamatukogusüsteemi vahendusel üleriigilisi teenuseid pakkuma asuda. Küll on aga eeltingimusena vajalik, et andmekogu töötab täies mahus ja	Antud selgitus	Maakonnaraamatukogusid puudutav regulatsioon on viidud eelnõu § 26 Antud juhul ei ole tegemist mitte toetusega riigieelarvest, vaid KOV-ile delegeeritud riikliku kohustuse täitmisega seotud kulude katmisega, mistõttu on see reguleeritud eraldi sättes. Seejuures väheneb riigi hüvitis nelja töötajaga seotud kuludelt kahe töötajaga seotud kuludele seaduse rakendumisel. Eelnõu ja raamatukogude andmekogu rakendumise aega on muudetud.

	<p>funktsionaalsuses, kõik rahvaraamatukogud on integreeritud ühisesse süsteemi ja lahendus töötab tõrgeteta (sama on viidanud ka PwCA 2023. aasta analüüs “Riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ja nende rahastuse mudeli väljatöötamine”).</p> <p>Senine kogemus on näidanud, et uute hangitavate ja loodavate infosüsteemide rakendamine ja juurutamine RaRa-s ei ole läinud viivitusteta, seepärast on ettepanek siduda rahastamise lõpetamine ja ülesannete üleandmine tarkvaralahenduste täies mahus rakendamise ajaga, mitte fikseeritud kuupäevaga.</p>		
22.	<p>§ 13 lg 6. (seletuskiri alates lk 24). Ettepanek lisada seletuskirja peale lauset „Eelnõu koostamise ajal on arutlusel olnud mitmed erinevad asutused ja isikud, kes võiksid asjaomaste kõigi riigi haldusülesannete täitjana kõne alla tulla (lisaks RaRa-le näiteks Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortium, mõni võimekas rahvaraamatukogu või KOV-ide liit), ent ükski neist ei olnud valmis kõiki riigi haldusülesandeid tervikuna üle võtma“ selgitus, et KuMle esitati mitmeid mudeleid, kuidas haldusülesandeid teatud asutuste vahel ära jagades saavutatakse oluliselt parem tulemus. Kuid KuM ei pidanud neist ühtegi sobivaks. Selgitus: Haldusülesandeid teatud asutuste vahel ära jagades, mitte eelistades lihtsamat varianti (kõik ülesanded RaRale), oleks saavutatud oluliselt parem tulemus, kuna nimetatud asutustes on vastav kompetents olemas, samas kui RaRa hakkab seda kompetentsi looma. Eelnõu menetluse ajal on RaRa ja</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Eelnõu koostamise ajal on arutlusel olnud mitmed erinevad asutused ja isikud, kes võiksid asjaomaste kõigi riigi haldusülesannete täitjana kõne alla tulla (lisaks RaRa-le näiteks Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortium, mõni võimekas rahvaraamatukogu või KOV-ide liit), ent ükski neist ei olnud valmis kõiki riigi haldusülesandeid tervikuna üle võtma.</p> <p>Seletuskirjas on selgelt väljendatud, et ükski nimetatutest ei olnud valmis kõiki riigi haldusülesandeid tervikuna üle võtma, mis on ümberkorralduse peamine sisu, et vältida riiklike ülesannete killustatust, mis ei võimalda vajaduste muutumisel ressursi paindlikult korraldada.</p> <p>Täna pole ka maakonnaraamatukogudes piisav kompetents ajakohaste uute tegevuste juurutamiseks olemasolevate ülesannete raames. Jätakuvalt ülesannete killustatud täitmisel ei täidaks muudatused oma eesmärki.</p>

	<p>raamatukogude vaheline kommunikatsioon näidanud, et RaRa ei ole suutnud luua vajaliku kompetentsi, usaldust RaRa vastu ei ole. Sellist olukorda oleks suudetud vältida, kui ülesanded oleksid jagatud asutuste vahel, kellel on olemas kompetents ja raamatukogude usaldus.</p>		
23.	<p>§ 15 lg 1 ja lg 2. Lugeja ja külastaja. Ettepanek: luua eelnõusse mõistete peatükk.</p> <p>Selgitus: Raamatukoguvaldkonna standardites (nt EVS-ISO 2789:2023) ei ole lugejat ja külastajat selliselt defineeritud. Standardis nimetatakse teatud juhtudel külastajaks ka nt veebilehitsejat või seadet. Ka mõiste “teavik” asendamine mõistega “väljaanne” tekitab küsimust, sest standardites kasutatakse mõistet “teavik”. Või nt Raamatukogude andmekogu põhimääruses “koduraamatukogu” määratlus.</p>	Mittearvestatud	<p>Käesoleva seaduse kontekstis on mõisted avatud seal, kus neid esmalt kasutatakse.</p> <p>Ühtse arusaamise tagamiseks kasutatakse õigusaktides valdavalt samasisulisi mõisteid. Säilituseksemplari seaduses on kasutusel mõiste “väljaanne”. Mõiste „teavik“ on mõiste „väljaanne“ sünonüüm.</p>
24.	<p>§ 16 lg 4. Kui juriidiliselt on vajalik see seaduses reguleerida, siis on vajalik anda lisaks nimetatud ohtudele KOVi üksusele õigus reguleerida muid juhtumid, millal on raamatukogu juhil õigus piirata ligipääsu.</p> <p>Selgitus: Rahvaraamatukogu juhile peab jääma õigus piirata ligipääsu raamatukogule ka muudel juhtudel – avariolukord, kapitaalremont jms.</p>	Antud selgitus	<p>Tegemist on korrakaitsest tulenevate mõistetega ja säte on vajalik inimese elu ning tervise kaitsmiseks.</p> <p>Muudel juhtudel otsustab kohaliku omavalitsuse üksus raamatukogule ajutise juurdepääsu piiramise, kuid oluline on, et raamatukogu teenused oleks muul viisil kättesaadavad.</p> <p>“Kõrgendatud oht” hõlmab ka avariolukorda. Kapitaalremont on plaaniline tegevus.</p>
25.	<p>§ 17 lg 1. Mõiste „ese“ tuleb selgelt määratleda. Teen ettepaneku jätkata mõistena kasutamist „teavik“ (mitte „väljaanne“) ja „muu teavik“, mis on kasutusel ka standardis EVS-ISO 2789:2023. Muu teavik on mitteelektroniline teavik või muu üksus, mis ei ole raamat, jadaväljaanne, käsikiri, nooditeavik, mikrovorm, kaarditeavik, auvis, graafikateavik ega patendikirjeldus. Muu teavik on standardi järgi</p>	Antud selgitus	<p>Esemeid, mida KOV soovib hankida ja laenutab, selle määratleb iga KOV rahvaraamatukogu ise. Oluline, et need oleks nõuetekohaselt kirjeldatud ja laenutatavad.</p> <p>Mõistet “väljaanne” kasutatakse antud seaduse mõistes. § 17 lõige 1 sätestab, et väljaannete ja esemete kohapeal kasutamine ja kojulaenus ning avalikule teabele ja elektroonilistele avalikele teenustele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu</p>

	<p>dioraamid ja teised ruumilised teavikud, mängud, komplektid, mänguasjad jmt.</p> <p>Selgitus: Esemete kasutamine võib teatud juhul eeldada kulumaterjali kasutamist (nt 3D printeri puhul printimismaterjal), kulumaterjali eest peab jääma õigus küsida KOV kehtestatud korras tasu.</p> <p>Samuti tekib küsimus nt tehniliste vahendite juures, mille kasutamise eest võiks raamatukogu saada küsida tasu, kui nt neid soovib kasutada juriidiline isik või eraisik ärilisel eesmärgil või need on seotud tasulise teenusega (raamatukogu sülearvuti kasutamine tasu eest saali kasutamisel).</p>		<p>juurdepääs on rahvaraamatukogus tasuta. Muud rahvaraamatukogu teenused võivad olla tasulised. Tasuliste teenuste loetelu kehtestab kohaliku omavalitsuse üksus.</p> <p>Eelnõu kohaselt saab KOV kulumaterjalile kehtestada hinnakirja.</p>
26.	<p>§ 17 lg 4. Väljaannete tellimist ühest haruraamatukogust teise saab nõuda ainult siis, kui tulevane raamatukogude andmekogu (infosüsteem ÜÜRS) seda toetab.</p> <p>Ettepanek: seada selle punkti kehtima hakkamisele tähtaeg, mis on seotud andmekogu (infosüsteemi) reaalse rakendumise ajaga.</p> <p>Ettepanek: anda KOVile õigus osutada seda teenust tasuta või tasu eest. Tegemist on mugavusteenusega, mille puhul peaks jääma KOVile õigus ise otsustada, kuidas ta teenust korraldab.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 17 lõige 4 muudetud. Hangitava raamatukogusüsteemi funktsionaalsed nõuded sisaldavad broneerimist haruraamatukogude vaheliseks liikumiseks, teavituste edastamist väljaande teekonna kohta lugejale ja töötajale ning laenusvalmidusest teavitamist.</p> <p>Kehtiva RaRS § 15 lõikes 2 on sätestatud, et rahvaraamatukogu põhiteenused on teavikute kohapeal kasutamine ja kojulaenus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Rahvaraamatukogu põhiteenused on tasuta.</p> <p>Eelnõu § 17 lõikega 1 ei muudeta kehtivat regulatsiooni. Sama omavalitsuse rahvaraamatukogu kogude vahel laenutse võimaluse olemasolul kulude katmise tasu ei rakendata. Raamatukogu asutuse sisese laenutamise reeglid kehtestatakse rahvaraamatukogu kasutamise eeskirjas.</p>

			<p>Eelnõuga ei kaasne teenuse pakkumisel olulist logistika- ja halduskoormuse kasvu, sest teenust haruraamatukogude vahel ehk asutusesisene laenus tuleb korraldada rahvaraamatukogul ka kehtiva seaduse alusel.</p> <p>Raamatukogudevaheline laenus on väljaannete edastamine teise asutuse või teise kohaliku omavalitsuse raamatukogule, mis võib olla tasuline.</p>
27.	<p>§18 lg 2. ...rahvaraamatukogu töötleb lugeja ja vajaduse korral tema seadusliku esindaja isikuandmeid;</p> <p>Ettepanek: Jätta välja lisaklausel „kui see on olemas“, sest sel juhul võiks sama öelda ka telefoninumbri kohta... elektronposti aadress, kui see on olemas.</p>	Arvestatud	Eelnõu § 18 lõige 2 muudetud (uue numeratsiooni järgi lg 4).
28.	<p>§ 18 lg 5. Lugeja andmete õigsust kontrollitakse kord aastas rahvaraamatukogu külastusel.</p> <p>Ettepanek – kas võiks olla kirjas, et andmeid kontrollitakse kord aastas (ja see võiks käia kas füüsilisel külastusel või elektronkataloogi kasutamisel).</p> <p>Kuidas toimub andmete kontroll juhul, kui lugeja kasutab teenuseid, kuid raamatukogu füüsiliselt ei külasta (tellib läbi lugejaportaali raamatud raamatukappi, tagastab tagastuskasti)?</p>	Antud selgitus	<p>Täpselt samasisuline säte on kehtiv RaRS § 15¹ lõige 5.</p> <p>Eelnõuga ei seata lisatingimust, millist kanalit või füüsilist ruumi peaks lugeja kasutama (telefon, e-kataloog, füüsiliselt), et rahvaraamatukogu saaks lugeja andmete õigsust kontrollida.</p> <p>Kanalite lisandumisel muutuks mitteammendav loetelu piiravaks või oleks takistuseks.</p>
29.	<p>§ 18 lg 6. Ettepanek: Lugejaandmed, väljaarvatud statistikaga seotud isikustamata andmed, kustutatakse, kui lugeja pole rahvaraamatukogu külastanud vähemalt viis aastat või lugejaks olemist pikendatud.</p>	Mittearvestatud	<p>Võrreldes kehtiva RaRS § 15¹ lõikega 6 on kõnealusest sättest välja jäetud lugeja seadusliku esindaja andmete säilitamisega seonduv, sest see on reguleeritud eraldi eelnõu § 18 lõikes 9, kuid lugeja andmete säilitamise-kustutamise aega, mis on kolm aastat, pole eelnõuga muudetud.</p> <p>Uuendusena on lisatud tekstiosa „või lugejaks olemist pikendanud“. Seega kui lugejal on tekkinud rahvaraamatukogu teenuste kasutamisesse ka pikem paus, kuid kui ta lugejaks</p>

			olemist ise aegsasti pikendab, säilib soovitud lugejaks olemise staatus.
30.	<p>§ 19 lg 1 - Ettepanek: täiendada sõnastust järgmiselt: „sealhulgas rahvaraamatukogu korraldatud rahulolu- ja tagasisideküsitlusi“.</p> <p>Põhjendus: Kui seda täiendust ei lisata, avatakse võimalus, et lugejatele hakatakse saatma ka otseselt raamatukogu mittepuudutavaid küsitlusi.</p>	Antud selgitus	Eelnõu § 19 sõnastus on muudetud. Nõusolekut küsimata võib lugejale edastada meeldetuletusi ja muud lugejat puudutavat teavet, mis on teenuse osutamiseks vältimatult vajalik. Muud infot võib edastada lugeja nõusolekul.
31.	<p>§ 21 lg 4. Lisada ka e-posti teel kättetoimetamise võimalus.</p> <p>Ettepanek: sõnastust täiendada järgmiselt: „Elektronpostiga kättetoimetamise korral loetakse ettekirjutus kättetoimetatuks mh kui on saadud vastuvõtuteatis ja kui on möödunud 30 päeva selle saamisest.“</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõu § 21 lõike 4 kohaselt toimetatakse sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud ettekirjutus kätte HMS § 25 lõikes 1 sätestatud viisil.</p> <p>HMS § 25 lõige 1 näeb ette, et haldusakt, kutse, teade või muu dokument toimetatakse menetlusosalisele kätte postiga, dokumendi väljastanud haldusorgani poolt või elektrooniliselt.</p> <p>HMS § 26 lõike 1 kohaselt saadetakse dokument postiga kättetoimetamise korral menetlusosalisele taotluses märgitud aadressil tähtkirjaga, kuid seaduses või määruses sätestatud juhtudel võib dokumendi kätte toimetada lihtkirjaga või väljastusteatega tähtkirjaga.</p> <p>RaRS-is sätestataksegi võimalus toimetada ettekirjutus lugejale kätte lihtkirjaga, täpsustades seejuures, millal loetakse ettekirjutus kättetoimetatuks.</p>
32.	<p>§ 21 lg 6. näeb ette, et väljaannete esemete laenutamise õiguse võib ära kohustuste täitmiseni, aga mitte kauemaks kui üheks aastaks.</p> <p>Ettepanek: see võiks olla 2 aastat. Laste poolt laenatud lastekirjanduse puhul võiks tähtaeg olla lühem või üldse mitte laenamiskeeldu ja sundtäitmist kohaldada.</p> <p>Sõnastus vajab täpsustamist, et oleks selgelt aru saada, kas rahvaraamatukogudel tekib kohustus peale ühte aastat laenata uusi raamatuid ja esemeid ka</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 21 lõige 7 muudetud. Sarnane põhimõte sisaldub ka kehtivas RaRS § 17 lõikes 3, kuid seda on eelnõuga pisut muudetud.</p> <p>Kui kehtiv sõnastus on imperatiivne (lugejalt võetakse väljaannete kojulaenamise õigus ära), siis eelnõukohane sõnastus on paindlikum, nähes ette võimaluse lugejalt väljaannete ja esemete kojulaenamise õigus ära võtta. Siin saab iga KOV jälle ise otsustada, kui ranget lähenemist nende rahvaraamatukogus eelistatakse.</p>

	kõikidele võlgnikele (sh kohtutäiturile antud võlgnikele), kes ei ole oma võlgnevust ära likvideerinud?		Täpsustatud on ka laenamisõiguse piiramise kestusega seonduvat. Ära on jäetud on ka laenamisõiguse piiramise kestusega seonduv Raamatukogu võib kaalutlusõiguse alusel rakendada näiteks laste puhul viivise tasumise paindlikke lahendusi Laenamisõiguse piirangu kehtimise ajal saab lugeja teisi rahvaraamatukogu teenuseid (näiteks väljaannete kohapeal kasutamine) edasi kasutada. Laste osas erandi kehtestamist pole Tallinna rahvaraamatukogu toetanud.
33.	§ 21 lg 7. Ettepanek: Kirjutada selgemalt lahti külastusõiguse äravõtmise õigus. Põhjendus: Külastusõiguse äravõtmine kuni 30-ks päevaks võiks olla täpsemalt määratletud. Kas 30-ks päevaks ühes aastas, üldse ühe lugeja kohta kokku või võib seda teha 30 päeva kaupa lõputult. See jääb hetkel selgusetuks ja on mitmeti tõlgendatav.	Arvestatud	Seletuskirja on muudetud. Eelnõu § 21 lõikes 7 (uue numeratsiooni järgi lg 8) nimetatud piirang vormistatakse lähtudes HMS-is ettenähtust. Dokumendi teatavastegemine toimub vabas vormis (HMS § 25 lg 3). Külastusõiguse võib lugejalt või külastajalt ära võtta 30 päeva kaupa. Külastusõiguse piirang määratakse uuesti kui raamatukogu kasutamise eeskirja rikkumine kordub.
34.	§ 21 lg 6 ja lg 7. Lugeja ja külastaja vastutus. Ettepanek: mõlema karistuse puhul võiks tähtajad olla ühesugused (näiteks 6 kuud).	Osaliselt arvestatud	Eelnõu § 21 lõige 7 muudetud. Leiame, et ettepanekus välja pakutud lugeja ja külastaja karistuste ühtlustamine ei ole proportsionaalne.
35.	§ 22. Ettepanek: seada selle punkti kehtima hakkamisele tähtaeg, mis on seotud andmekogu (infosüsteemi) reaalse rakendumise ajaga. Automaatne haldusmenetlus raamatuvõlgnike osas on võimalik ainult siis, kui raamatukogude andmekogu (infosüsteem ÜÜRS) seda toetab: erinevad andmeväljad (võlgnike ja võlgnike esindajate andmed, kontaktandmed jms), mida on lihtne infosüsteemist automaatselt haldusaktile kanda jms. Kui raamatuvõlgnikuks jääb nt alaealine, peab meeldetuletuse saama ka vanem/eestkostja. Seega ei saa nõusolekute andmed olla ainult raamatukogude	Antud selgitus	Õigusaktis peavad olema sätestatud regulatsiooni rakendumise ajad. Rakendusakti eelnõu kavandis on kirjeldatud automaatse haldusmenetluse võimalused, mis kirjeldatakse raamatukogusüsteemi hanke funktsionaalsetes nõuetes. Hanke tulemuste selgumisel rakendusakti kavandit täiendatakse.

	dokumendihaldussüsteemides, vaid peavad olema ka infosüsteemis ÜÜRS.		
36.	<p>2. jagu. § 29 lg 9 p 1.1. (seletuskirjas alates kl 43). Puudu on analüüs, mis mahus toob sellisel moel haldusülesannete korraldus RaRa kaudu, kellel puudub kompetents rahvaraamatukogude tegevuses, kaasa lisatööd KOVi raamatukogudele ning kuidas RaRa seda kompenseerib.</p> <p>Ettepanek: Analüüs ja rahastamise lahendus lisada.</p> <p>Põhjendus: Juba praegu panustavad KOVi raamatukogude töötajad, kellele maksab palka KOV, töörühmades märkimisväärselt, kuigi nende tööd ei rahastata. Seaduse eelnõu ja seletuskirja sõnastuste umbmäärasus võib tuua veelgi lisaks täiendavalt raamatukogudele kohustusi (nt kohustus teavitada koolitusvajadustest). Juba praegu on näha, kuidas juhtimistöölauga RAJU bürokraatiat kasvatatakse (nt andmeid nõutakse mitte kogu KOVi raamatukogu peale kokku, vaid haruraamatukogude kaupa).</p>	Antud selgitus	<p>2023. aastal on läbi viidud analüüs “Riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ja nende rahastuse mudeli väljatöötamine.” Analüüsi leiab Kultuuriministeeriumi veebilehel uuringute rubriigist.</p> <p>Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevuste, eeldatavate kulude ja tulude analüüs on seletuskirja punktis 7.</p> <p>Analüüsi ei ole alati vajalik täies ulatuses rakendada, sest selle eesmärk on toetada otsuste tegemist, mitte dikteerida valmis lahendusi. Analüüsi mõte on anda sisend, hinnata võimalikke mõjusid ja riske ning pakkuda erinevaid stsenaariume või lahendusvariante, millest lähtuvalt saab teha kaalutletud ja kontekstitundlikke otsuseid. Rakendamisel tuleb arvestada reaalseid olusid, sealhulgas õiguslikke, rahalisi ja ajast tulenevaid piiranguid.</p> <p>RaRa korraldab avalikud konkursid riiklikke ülesandeid täitvatele ametikohtadele raamatukoguhoidjate leidmiseks. Töörühmadesse esindajate määramine on vabatahtlik, mille läbi saavad raamatukogud kaasa rääkida ja seeläbi teenuste arengut toetada. Töörühmades osalemine põhineb koostööl, kus kõik liikmed panustavad ühise eesmärgi nimel.</p> <p>Raamatukogudele ei panda uusi kohustusi, sest riiklikud ülesanded ja nendega seotud sisendi kogumine on sarnane sisendiga, mida KOV rahvaraamatukogud annavad ka täna sisendina maakonnaraamatukogudele, sh sisend koolitusvajadustest.</p>
37.	Rahvusraamatukogu seaduse muutmine § 29 lg 10. Ettepanek: mitte viia komplekteerimise ülesandeid RaRa-sse vaid jätta tellimine otse tarnijalt KOV keskraamatukogule.	Antud selgitus	<p>Kohaliku omavalitsuse eelarve eest komplekteerimise korralduse otsused teeb jätkuvalt kohalik omavalitsus.</p> <p>Riigi toetuse eest väljaannete hankimine on kehtiva seaduse alusel riiklik ülesanne ja on seda ka eelnõu kohaselt.</p>

	<p>Põhjendus: Kõnealuse ülesande täitmine RaRa-s võib pikendada raamatute jõudmise aega KOV raamatukogudesse. Väljaannete komplekteerimine ja tellimine võiks olla ühesugune nii KOV eraldatud kui riigi rahaliste vahenditega.</p>		<p>Väljaannete tellimine on kehtiva korra ja eelnõu kohaselt jätkuvalt KOV rahvaraamatukogu ülesanne.</p> <p>Riigi toetuse suunamisel omavalitsustele tekiks omavalitsustel kohustus tegeleda väljaannete hankimisega, mis tooks neile lisakulu töötaja kuludena, kes tegeleb väljaannete hankimisega. Eelnõuga nähakse ette, et arendusüksus pakub ka KOV toetuse eest väljaannete hankimist ja arveldamist kui omavalitsus soovib teenust sarnaselt maakonnaraamatukogu pakutud väljaannete hankimise teenusega.</p> <p>Väljaannete hankimist saab korraldada keskselt ja ühesuguselt nii KOV eraldatud kui riigi rahaliste vahendite eest. KOV vahendite eest hankimiseks peab KOV selleks soovi avaldama. Eesmärk on, et väljaanded jõuavad tarnijalt otse KOV-i, mis lühendavad väljaannete jõudmise aega KOV-i, sest siiani jõudsid nad maakonnaraamatukogusse, kust KOV pidi ise oma väljaanded ära tooma.</p>
38.	<p>2. jagu. § 31 „Raamatukogude andmekoguga liitumine on rahvaraamatukogule kohustuslik“ . Ettepanek: punkt eemaldada. Põhjendus: Selline kohustus riivab KOVi autonoomiat, KOVil peab olema õigus ise otsustada, kuidas tema raamatukogu töö on korraldatud.</p>	Antud selgitus	<p>Riik paneb KOV-ile kohustuse liituda raamatukogude andmekoguga ja samas võtab riik endale kohustuse tasuda KOV rahvaraamatukogu andmekoguga liitumise ja selle kasutamise kulu.</p>
39.	<p>Seletuskirja p 7.5. Raamatukogude andmekogu loomine ja rakendamine. Selgelt sõnastada, mis on KOVile (nii rahvaraamatukogude kui ka nt kooliraamatukogude puhul) andmekoguga liitudes tasuta ning mille eest ja kui palju tuleks hakata maksuma. Põhjendus: KuM ja RaRa peavad olema võimelised esitama eelnõus praegusest oluliselt selgemad sõnastused, sh kalkulatsioonid. KOVidele peab antud</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõu § 6 lõike 3 kohaselt on rahvaraamatukogule andmekoguga liitumine ja andmekogu kasutamine tasuta. RaRS ei reguleeri kooliraamatukogudele andmekogu rakendamist.</p> <p>Kui kooliraamatukogu soovib raamatukogude andmekoguga liituda, siis eelnõu § 29 punktis 16 (ERRS § 7⁵) on sätestatud, et raamatukogude andmekoguga liitumise ja selle kasutamise eest võib võtta raamatukogult, välja arvatud rahvaraamatukogult, kulupõhist tasu.</p>

	selge ja konkreetne info, mida infosüsteemiga liitumine ja selle kasutamine kaasa toob.		Tasu arvutamise alused ja piirmäärad kehtestab kultuuriminister määrusega, kui selgunud on raamatukogusüsteemi täpne kulu.
Tartumaa Omavalitsuste Liit			
1.	Eelnõu näeb ette, et alates 31. detsembrist 2026 lõpetatakse maakonnaraamatukogude senised ülesanded, sh väljaannete hankimine, töötajate koolitamine, nõustamine ja arendustegevus piirkondlikul tasandil. Need funktsioonid koondatakse Rahvusraamatukogu arenduskeskusesse ja viite piirkondlikku üksusesse, mis asuvad Tallinnas. Tegemist on seaduseelnõu ühe kõige mõjusama struktuurse muudatusega. See muudatus ei ole sisuliselt ega praktiliselt põhjendatud.	Antud selgitus	<p>Kehtiva RaRS § 5 alusel on maakonnaraamatukogu rahvaraamatukogu, kes täidab täiendavalt raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid. Nimetatud ülesanded on riigi haldusülesanded, mis on volitusnormi alusel delegeeritud igas maakonnas ühele kohaliku omavalitsuse rahvaraamatukogule. Seni on raamatukoguteenindust KOV-ides riiklikult koordineeritud, kuid seda maakonnaraamatukogude kaudu.</p> <p>Eelnõu koostamise ajal on arutlusel olnud mitmed erinevad asutused ja isikud, kes võiksid asjaomaste kõigi riigi haldusülesannete täitjana kõne alla tulla (lisaks RaRa-le näiteks Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium, mõni võimekas rahvaraamatukogu või KOV-ide liit), ent ükski neist ei olnud valmis kõiki riigi haldusülesandeid tervikuna üle võtma.</p> <p>Arvestades aga asjaolu, et RaRa juba tegutseb ERRS § 4 lõike 4 alusel kogu raamatukogude valdkonda hõlmava teadus- ja arendusasutusena, on rahvaraamatukogudele ja KOV-idele fokusseeritud töö lisandumine RaRa koosseisu eeldatavasti kõige sujuvam. Lisaks suudetakse pakkuda vajalikke tugiteenuseid, nagu raamatupidamine, personalitöö, kommunikatsioon ja haldusteenused.</p> <p>Muudatuse eesmärk on suurendada raamatukoguteenuste kasutajakesksust, kättesaadavust ja muuta senine killustatud</p>

			<p>raamatukogude valdkonna riigi haldusülesannete korraldus ühtseks ning efektiivsemaks.</p> <p>Rahvaraamatukogude reformi tuum on praeguse 58 riigi rahastatud maakonnaraamatukogu töökoha killustatud ressursi (eelarve 1 489 997 eurot) senisest tõhusam kasutamine rahvaraamatukogude võrgu arendamiseks ja ühtse raamatukogusüsteemi ehk raamatukogude andmekogu juurutamiseks.</p>
Eesti Rahvusraamatukogu			
1.	<p>Eelnõu § 29 – ei kooskõlasta nõukogu koosseisu laiendamisega (punktid 17, 18, 19 ja 25) seonduvaid sätteid, kuivõrd asutusele ja ka selle nõukogule (lähtudes RaRa nõukogu 03.06.2025 protokollist) jääb arusaamatuks muudatusest saavutatav kasu ning probleem, mida muudatustega soovitakse lahendada. Eelnõus viidatud vajadus koostööd laiendada on faktiliselt juba toimiv ning vajaduspõhiselt laienev. Reformi rakendumise järgselt, ajaliselt piiritletud projekt, asendub teenuste osutamisega. Kõiki Eesti Rahvusraamatukogu teenuseid osutatakse lähtuvalt erinevate sihtgruppide vajadustest ning mitte kunagi ei ole saavutatav olukord, kus RaRa teenuste sihtgrupid on kõik esindatud RaRa nõukogu tasandil. Sellise eesmärgi seadmine ei ole otstarbekas, sest suureneks RaRa nõukogu liikmete arv, kasvaks organisatoorne keerukus ning kaasneks ilma katteallikata täiendav kulu RaRa eelarvele.</p>	Antud selgitus	<p>Haridus- ja teadusministri ning üleriigilise KOV-ide liidu kaasamine RaRa juhtimisse on vajalik, sest eelnõu § 11 sätestatud ülesannetega volitatakse RaRa-d täitma rahvaraamatukogude valdkonnas valikut riigi haldusülesandeid (ehk tegutsema rahvaraamatukogude arendusüksusena) ning määratakse RaRa asutatava raamatukogude andmekogu vastutavaks töötlejaks, mistõttu on nimetatud uute nõukogu liikmete osalemine juhtimisotsustes põhjendatud.</p>
Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing			
1.	<p>Eelnõu § 4 lg lg 3 - ettepanek määratleda seaduses miinimummäärad rahvaraamatukogude arvu kohta vallas ja/või linnas..... Kui elanike arvu piirarvu ei</p>	Antud selgitus	<p>1998. aastal sobilik olnud lahendus ei ole praegu enam otstarbekas.</p>

	<p>esitata, siis KOV-del on vaba voli sulgeda raamatukogusid, nagu on juhtunud haridusasutustega.</p>	<p>§ 4 lõige 4 sisaldab volitusnormi, mille kohaselt võib Vabariigi Valitsus määrusega kehtestada sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud näitajatest lähtumise täpsemad tingimused ja korra. Vajadus selle järele sõltub ennekõike sellest, kuidas KOV-id uusi rahvaraamatukogude võrgu loomise põhimõtteid rakendavad. Kui ilmneb, et suurem paindlikkus hakkab näiteks ohustama rahvaraamatukogude teenuste kättesaadavust, saab valitsus täpsemate tingimuste seadmisega sekkuda.</p> <p>Eelnõu koostamisel on lähtutud 2017. aastal Rahandusministeeriumis kokku kutsutud piirkondliku statistika töörühma töö tulemustest, mille kohaselt määratakse maa- ja linnarahvastik kindlaks sarnase rahvastikutihedusega klastrite järgi. Asustusüksused jaotatakse viidatud metoodika kohaselt linnalisteks, väikelinnalisteks ja maalisteks. Nii tuleb asulate, alevike ja teiste maaliste asustusüksuste puhul arvestada ka elanike asustustihedust km² kohta, ainult elanike arvust ei piisa.</p> <p>Rahvaraamatukogude võrgu korraldamisel saavad kohaliku omavalitsuse üksused arvutuse aluseks võtta Statistikaameti andmebaasis oleva andmestiku rahvaarvu, pindala ja asustustiheduse.</p> <p>Nimetatud metoodikale tuginedes saab iga kohalik omavalitsus kehtestada ise oma territooriumil rahvaraamatukogude võrgu loomise mudeli.</p> <p>Kriteeriumide seadmisega kohustatakse ühelt poolt valda ja linna looma, säilitama ja arendama raamatukogude optimaalset võrku, kuid luuakse kohalikule omavalitsusüksusele paindlikumad alused raamatukogude võrgu ümberkorraldamiseks siis, kui elanike arv ja asustustihedus muutuvad.</p>
--	---	---

			Seaduses on kohustus, et rahvaraamatukoguteenused peavad olema kättesaadavad ning raamatukogu ligipääsetav, samuti sõnaselge kohustus, et osutada tuleb kõiki § 2 lõige 2 põhiülesandeid. See tähendab, et valla ja linna vabadus nt kokku tõmmata raamatukogude tegevust või neid lausa sulgeda lõpeb seal, kus tekib oht raamatukoguteenuste kättesaadavusele ja ligipääsetavusele allapoole seadusega nõutut. Kui selline olukord peaks tekkima, on Kultuuriministeeriumil haldusjärelevalvega või kohalikul kogukonnal õigus sekkuda. Haldusjärelevalve raames võib ministeerium näiteks volikogul keelata rahvaraamatukogu sulgeda, või siis teha ettepanek uus rahvaraamatukogu või haruraamatukogu avada.
2.	Eelnõu § 5 lg 2 - Juhime tähelepanu, et seaduseelnõu tekstist on lause lõpp kaduma läinud.	Arvestatud	Tekst puudub osas täiendatud.
3.	Eelnõu § 7 lg 3 - Juhime tähelepanu, et rakendusaktide pakett on esitatud hetkel kehtiv töökorralduse juhend, mis on sisult vananenud ja ei selgita eelnõuga kaasnevaid muudatusi.	Antud selgitus	Rakendusaktide pakett on esitatud täiendatud rahvaraamatukogude töökorralduse eeskirja kavand. Selle koostamisel ja täiendamisel on arvestatud kultuuriministri 12. juuli 2004. a määruses nr 9 „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend“ sätestatud, rahvaraamatukogude valdkonna spetsialistide ettepanekuid ning rahvaraamatukogude statistika kogumisega seotud muudatusi. Kuna rahvaraamatukogu põhiteenuse tegevused (näiteks kogude kujundamise ja arvestuse alused) on oma olemuselt püsivad ja muutuvad vähem, on töökorralduse eeskirjas oluline tagada lisaks ajakohasusele ka järjepidevus, et raamatukogude tulemusnäitajad oleksid ajas võrreldavad.
4.	Eelnõu § 8 lg 3 - ettepanek rahvaraamatukogu juhi tähtajalise töölepingu nõuet mitte rakendada juba ametis olevatele juhtidele, st mitte tagasiulatuvalt. Ametis olevate juhtide lepingud kehtivad eelnõu kohaselt küll 2033. aasta 30. juunini, kuid muuatus	Arvestatud	Eelnõu § 8 ja seletuskiri muudetud.

	tekitab 2033. aasta kevadel töøjõu ja juhtimiskriisi Eesti KOV raamatukogudes, sest suur osa KOVidest hakkab ühel ajal uut töötajat otsima. Isegi, kui rakendatakse töölepingu 3 aasta pikendamise võimalust, lükatakse kriis lihtsalt 3 aastat edasi. Ettepanek on rakendada tähtajalist lepingut uutele, pärast seaduse kehtima hakkamist tööle asuvatele juhtidele.		
5.	Eelnõu § 8 lg 6 - ettepanek lisada viited raamatukoguhoidja kutsetele tase 7 ja 8 (juhile vastav kutsetase), mis praegu on mainitud ainult seletuskirjas (analoogselt sama paragrahvi lõikega 8).	Antud selgitus	Kutsestandardid võivad aja jooksul muutuda, sealhulgas raamatukoguhoidja kutse tasemed. Kutse tasemete nimetamine seaduses tekitab vajaduse seaduse muutmiseks iga kord kui kutsesüsteemis tehakse muudatusi. Seetõttu ei ole otstarbekas raamatukoguhoidja kutse tasemeid seaduse tekstis nimetada. Sama põhjenduse alusel tehakse muudatus ka § 8 lõikes 8, kus viide kutsetasemele jäetakse välja.
6.	Eelnõu paragrahvi 8 lõike 6 loetelusse tuleb lisada infokorralduse kõrgharidus. Põhjendus: raamatukogunduse ja infoteaduste erialadel koolitati varasemalt. Praegusel hetkel on erialast kõrgharidust võimalik omandada ainult Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituudi rakenduskõrghariduse õppekaval infokorraldus. Kui seda täpsustust sisse ei viida muutuvad ebapädevaks seaduse teksti mitmed osised, nt § 8. (6) 2), § 8. (7), § 9. (1), (2), (3).	Antud selgitus	Eelnõus ei viidata konkreetsetele ülikoolidele ega nende õppekavade nimetustele, vaid raamatukoguhoidja ettevalmistust pakkuvale kõrghariduse õppekavadele üldiselt. Konkreetsete õppekavade nimetamine seaduses ei ole otstarbekas, kuna nende sisu ja nimetused võivad ajas muutuda, mis tooks kaasa vajaduse seaduse muutmiseks. Infoteadus on teadusvaldkond, mis käsitleb informatsiooni loomist, kogumist, korraldamist, säilitamist, otsimist, levitamist ja kasutamist. Samuti toetab infoteadus teabehaldust ja kasutajakeskseid infoteenuseid. Kuigi infoteadus hõlmab ka raamatukogundust, on eelnõus raamatukogudus eraldi ja rõhutatult esile toodud, et tagada selgus raamatukogude valdkonna spetsialistide ehk raamatukoguhoidjate ettevalmistuse osas. Infokorraldus on infoteaduse rakenduslik haru, mistõttu pole selle eraldi nimetamine vajalik.
7.	Eelnõu § 8 lg 8 - ettepanek lisada eelnõu kirjeldatud erandile samuti tingimuseks vähemalt kõrgharidus ja	Antud selgitus	Elanike arvu järgi kohalduks kõnealune erisus hetkel vaid Kihnu, Ruhnu ja Vormsi vallale. Kõrghariduse nõude

	<p>kutse kuues tase või valmisolek need omandada. • ERÜ teeb ettepaneku asendada seaduseelnõus sõna “kutsekvalifikatsioon” läbivalt sõnaga “kutse” ja lisada märkus, et kutse peab olema “kutseseaduse kohane” (vt § 8 ja 9 ja mõned näited lõigetest).</p>		<p>kohustuslik rakendamine ei arvestaks väikese elanike arvuga (kuni 800) KOV eripära, kus sobiva juhikandidaadi leidmine võib olla keeruline. Kehtestatud erisus on võimalus, mida ei pea kasutama kui kohalikul omavalitsusel on võimalik leida kõrgharidusega juht.</p>
8.	<p>Ettepaneku asendada seaduseelnõus sõna “kutsekvalifikatsioon” läbivalt sõnaga “kutse” ja lisada märkus, et kutse peab olema “kutseseaduse kohane” (vt § 8 ja 9 ja mõned näited lõigetest). Põhjendus: ERÜ kutseandjana ja kutseseaduse järgijana peab oluliseks, et raamatukoguhoidja kutse nõue seadusesse sisse kirjutatakse, kuna siis ei ole kutse andmine ohus. Terminite osas pidasime nõu Kutsekojaga ja ettepanek on: kuna kutseseaduses on “kutse”, siis on soovitus kasutada seda sõna. Lisaks on oluline, et mainitud oleks „kutseseaduse alusel“, sest kutsetunnistusi võib väljaspool kutsesüsteemi välja anda kes tahes.</p>	<p>Osaliselt arvestatud</p>	<p>Sõna “kutsekvalifikatsioon” asendatud läbivalt sõnaga “kutse”.</p> <p>Rahvaraamatukogu juhi kutse nõue on eelnõus juba selgesõnaliselt sätestatud ning kutse andmise õiguspõhimõtted jäävad kutseseaduse rakendusvaldkonda, mitte käesoleva seaduse reguleerimisalasse.</p>
9.	<p>Eelnõu § 9 - kuna raamatukoguhoidja kutsestandard ühendab kõik raamatukogu ametid mõistesse raamatukoguhoidja, kas ka seaduses võiks kaaluda raamatukogutöötaja asendamist läbivalt sõnaga raamatukoguhoidja?</p> <p>Põhjendus: raamatukogutöötaja on küll laiem termin, aga raamatukoguteenuseid pakkuvate töötajate ühisnimetus on raamatukoguhoidja. Ka § 2 lõikes 2 toodu sisuliselt kattub raamatukoguhoidja kutsestandardi kirjeldusega.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Eelnõu § 9 on asendatud sõna „raamatukogutöötaja“ mõistega „raamatukoguhoidja“.</p>
10.	<p>§ 9 lg 1 - sõnastus “piisav haridus” jääb häguseks ja võib saada takistuseks kvaliteetse teenuse osutamisel ja raamatukoguhoidjale väärrika palga maksmisel. Lisaks teeme ettepaneku lisaks raamatukogu juhile</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Kehtivas seaduses ei ole raamatukoguhoidja haridus- ega kutse nõuet.</p> <p>Eelnõuga lisatakse, et § 2 lõikes 2 nimetatud ülesannete täitmiseks on vajalik töötaja haridus või raamatukoguhoidja</p>

	<p>ka raamatukogutöötaja puhul esitada kõrghariduse nõue. Näiteks: kui tööle asumisel kõrgharidust ei ole, siis peab olema valmisolek see omandada.</p> <p>Põhjendus: Kui seadus lubab tööle võtta ka keskharidusega töötaja, siis võib KOV siin näha võimalust kulusid kokku hoida, ja väita, et sellest haridusest piisab. Lisaks paneb uus seadus raamatukogule ka haridusasutuse rolli ning see eeldab töötajatelt kõrghariduse olemasolu.</p>		<p>kutse, mis tagaks nii ligipääsu elukutsele, vaid ka selle, et teenus oleks kvaliteetne ja toetaks elukestvat õpet, info- ja digipädevust ning kogukonna sidusust.</p> <p>Samas ei nõuta kitsalt erialast kõrgharidust, vaid piisavat haridust ja kompetentsust, mistõttu on meede eesmärgipärane ja realistlik.</p> <p>Raamatukoguhoidja töö eeldab info- ja digipädevust, teadmisi infootsingust, oskust süstematiseerida, kirjeldada, hallata andmeid ning kogusid, valdkonnaga tihedalt seotud regulatsioonide tundmist (autoriõigus, isikuandmete kaitse, ligipääsetavus jm) aga ka analüüsidele tuginevate kasutajakesksete teenuste arendamist. Need oskused ja teadmised saadakse kõrghariduse omandamisel.</p> <p>Raamatukogu on osa avalikust sektorist ning raamatukoguhoidja esindab sealjuures haridus-, kultuuri- ja teabevaldkonda. Nagu õpetajalt, sotsiaaltöötajalt või arhiivitöötajalt eeldatakse kõrgharidust, on see põhjendatud ka raamatukoguhoidja puhul.</p> <p>Kõrghariduse nõue ei pruugi olla põhjendatud kõigi raamatukoguhoidjate puhul, kuna tööülesanded on erineva iseloomuga. Raamatukogudes on ametikohti, mille tööülesanded on tehnilist, rutiinset või teeninduslikku laadi.</p> <p>Raamatukoguhoidja kutsel on 7dal ja 8-ndal tasemel kõrgharidusnõue, kuid mitte 6-ndal.</p> <p>Kohalikul omavalitsusel säilib siiski võimalus, et tehnilist laadi ametikohal tööülesandeid täitvalt raamatukoguhoidjalt ei nõuta kõrgharidust.</p>
11.	<p>§ 9 lg 3 - ERÜ raamatukoguhoidja kutse andja ja raamatukogutöötajate professionaalse arengu toetajana toetab erialahariduse väärtustamist seaduse tasemel, kuid juhime tähelepanu, et võib realiseeruda</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Nominaalse õppeajaga motiveeritakse töötajat vajalike teadmiste omandamisega mitte viivitama. Mõjuvate põhjuste ilmnemisel on tööandjal võimalik sõlmida töötajaga uus tähtajaline tööleping.</p>

	risk, et õppima asumise aeg ja lõpetamine võib venida õppekohtade vähesuse tõttu.		Eelnõu § 9 lõikes 3 on lisaks sätestatud, et alles vajaliku hariduse või kutsekvalifikatsiooni omandamisel muutub töösuhe tähtjatuks.
12.	Tõstatame küsimuse - kui riik saab sätestada KOV töötajate töölepingu tähtaja ja erialahariduse nõuded, kas siis saaks seaduses määratleda ka töötaja miinimum palgamäära? Ei ole meeldiv lugeda seletuskirjast, et raamatukogutöötajatele eelduslikult võibki maksta madalamat töötasu.	Antud selgitus	Eelnõu koostamisel kohaliku omavalitsuse raamatukogu juhtide töölepingu tähtaja ja erialahariduse nõuete osas on arvestatud huvirühmadelt kaasamisprotsessi käigus laekunud ettepanekutega. Raamatukoguhoidja miinimumtöötasu sätestamiseks puudub hetkel osapoolte kokkulepe ja eelarveline kate. Palgapoliitilisi kokkuleppeid on võimalik saavutada, kas kohalike omavalitsuste vahel või riigi ja kohalike omavalitsuste koostöös eraldi protsessi raames.
13.	§ 13 lg 3 p 1 - ettepanek on lisada sõna osaliselt asemel "lähtudes rahvaraamatukogu teeninduspiirkonna elanike arvust" (nagu praegu kehtivas seaduses ja praktikas).	Antud selgitus	Rahvaraamatukogu on kohaliku omavalitsuse asutus ja peab tagama kogude regulaarse varustatuse väljaannete ja esemetega, lähtuvalt rahvaraamatukogu teeninduspiirkonna elanike arvust ja vajadustest. Riigieelarvest toetatakse ainult osaliselt rahvaraamatukogudele väljaannete soetamist, sest kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõike 2 alusel on omavalitsusüksuse ülesanne korraldada raamatukogude ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses. Eelnõu alusel nähakse ette ainult teatud kulude katmist, milleks on osaliselt rahvaraamatukogudele väljaannete soetamise toetamine. Siiani on mõned omavalitsused ja raamatukogud eksitavalt tõlgendatud kehtiva seaduse sõnastust nagu riigieelarvest finantseeritakse kõik rahvaraamatukogude kulud väljaannete soetamiseks. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid.

			Valdkonna eest vastutav minister (kultuuriminister) kehtestab määrusega riigieelarvest rahvaraamatukogudele toetuse määramise tingimused ja korra.
14.	<p>§ 13 lg 4 - ettepaneku mitte siduda töötasude ja ülalpidamiskulude hüvitamist riigieelarvest kuupäevaga 1.01.2027.</p> <p>Senine kogemus on näidanud, et uute hangitavate ja loodavate infosüsteemide rakendamine ja juurutamine RaRa-s ei ole läinud viivitusteta, seepärast on ettepanek siduda rahastamise lõpetamine ja ülesannete üleandmine tarkvaralahenduste täies mahus rakendamise ajaga, mitte fikseeritud kuupäevaga.</p>	Antud selgitus	<p>Regulatsiooni jõustumise ja kehtivuse tähtaegade sätestamine seaduses on vajalik õiguskindluse ja selguse tagamiseks.</p> <p>Tähtajad võimaldavad reguleeritavatel isikutel ja asutustel aegsasti valmistuda muudatuste rakendamiseks ning kujundada oma tegevus vastavuses uute seaduse sätetega.</p> <p>Tähtaegade sätestamine võimaldab eelnõus sätestatu elluviimist etappide kaupa, kooskõlas haldusvõimekuse ja eelarveliste võimalustega.</p>
15.	<p>§ 15 lg 2 - tähelepanek: raamatukoguvaldkonna standardites (nt EVS-ISO 2789:2023) ei ole lugejat ja külastajat selliselt defineeritud. Standardis nimetatakse teatud juhtudel külastajaks ka nt veebilehitsejat või seadet.</p> <p>Ettepanek: luua eelnõusse mõistete peatükk. Näiteks ka mõiste “teavik” asendamine mõistega “väljaanne” tekitab küsimust, sest standardites kasutatakse mõistet “teavik”. Või nt Raamatukogude andmekogu põhimääruses “koduraamatukogu” määratlus.</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõu § 15 muudetud ja seletuskirja lisatud täiendus, et mõisted on defineeritud käesoleva seaduse tähenduses.</p> <p>Käesoleva seaduse kontekstis on mõisted avatud seal, kus neid esmalt kasutatakse.</p> <p>Ühtse arusaamise tagamiseks kasutatakse õigusaktides valdavalt samasisulisi mõisteid. Säilituseksemplari seaduses on kasutusel mõiste “väljaanne”. Mõiste „teavik“ on mõiste „väljaanne“ sünonüüm. Mõistet „väljaanne“ kasutatakse käesoleva seaduse tähenduses.</p> <p>Eelnõu lisades asendatakse „koduraamatukogu“ sõnaga „raamatukogu“.</p>
16.	<p>§ 17 lg 4 - ettepanek on lisada täpsustus viimasesse lausesse: väljaannete tellimine teistest haruraamatukogudest soovitud haruraamatukokku on tasuta.</p> <p>Kommentaariks: väljaannete tellimine ühest haruraamatukogust teise eeldab, et raamatukogude andmekogus on vastav ja kõikidele raamatukogudele sobiv funktsionaalsus olemas. Samuti nõuab sellise</p>	Arvestatud	<p>§ 17 lõike 4 sõnastus muudetud.</p> <p>Raamatukogude andmekogu funktsionaalsete nõuete kohaselt peab infosüsteem toetama nii raamatukogudevahelist kui ka raamatukogusisest laenutust.</p> <p>Sama omavalitsuse rahvaraamatukogu kogude vahel laenutse võimaluse olemasolul kulude katmise tasu ei rakendata.</p>

	<p>tasuta tellimise käivitamine KOVIDelt logistikasüsteemide loomist ja selleks vajalike vahendite leidmist. KOVIDele tuleb see vajadus selgelt sõnastada.</p> <p>Teeme ettepaneku mitte rakendada nõuet “väljaannete tellimine haruraamatukogust on tasuta” enne raamatukogude andmekogu valmisolekut teenust täies mahus toetada.</p>		<p>Raamatukogu asutuse sisese laenutamise reeglid kehtestatakse rahvaraamatukogu kasutamise eeskirjas.</p>
17.	<p>§ 21 lg 6 - lausest jääb mulje, et pärast 1 aasta ja 1 päeva möödumist võib lugeja tulla uuesti raamatuid laenama, ilma et ta peaks eelmised võlad korda tegema.</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 21 lõige 7 muudetud. Sarnane põhimõte on sätestatud ka kehtiva RaRS § 17 lõikes 3, kuid eelnõus on seda täpsustatud. Samas ei saa piirang kehtima jääda olukorras, kus lugeja on oma kohustused rahvaraamatukogu ees juba täitnud. Lugeja peab täitma oma kohustused rahvaraamatukogu ees, kuid raamatukogu võib kaalutlusõiguse alusel rakendada näiteks laste puhul viivise tasumise paindlikke lahendusi.</p>
18.	<p>§ 21 lg 7 - ettepanek mõelda veelkord läbi karistuse tähtaja pikkused, kuna nimetatud karistused ei ole pahategude vaates proportsionaalsed. Näiteks tahab raamatukogu külastusõiguse ära võtta pikemaks perioodiks inimeselt, kes häirib töötajate ja teiste kasutajate rahu ja ohustab oma käitumisega turvalisust, selleks on raamatukogul vaja viidata seadusele, kuid seadus lubab häirijal juba kuu aja pärast uuesti tulla ja oma agressiooniga jätkata. Ettepanek on mõlema rikkumise korral rakendada 180 päevast (kuus kuud) raamatukogu kasutamise keeldu.</p>	Antud selgitus	<p>Kehtivas RaRS-is ei ole sätestatud sarnast piirangut nagu eelnõu § 21 lõige 7 (uus lõige 8). Rahvaraamatukogud on juhtinud tähelepanu vajadusele luua selliseks piiranguks õiguslik alus, kuna rahvaraamatukogul on seadusest tulenev kohustus olla avatud kõigile soovijatele. Eelnõu koostamisel on lähtutud põhimõttest, et rahvaraamatukogu eesmärk ei ole karistamine, vaid turvalise ja toimiva keskkonna tagamine kõigile kasutajatele. Seetõttu on keeld seatud maksimaalselt 30 päevaks, mis võimaldab reageerida korduvatele korrarikkumistele proportsionaalselt. Külastusõiguse võib lugejalt või külastajalt ära võtta 30 päeva kaupa. Külastusõiguse piirang määratakse uuesti kui raamatukogu kasutamise eeskirja rikkumine kordub. Pikem, näiteks 180-päevane keeld ei oleks eesmärgipärane ega proportsionaalne üldkasutatava avaliku teenuse kontekstis.</p>
19.	<p>§ 25 ja § 27 - paragrahvide 25 ja 27 sisu nõuab selgitust: põhimäärus sätestab raamatukogu</p>	Arvestatud	<p>Eelnõu § 25 muudetud. Rahvaraamatukogu struktuur ja põhimäärus tuleb viia seadusega vastavusse 1. juuliks 2027.</p>

	struktuuri, kuidas siis struktuuri saab hiljem vastavusse viia kui põhimäärust?		
20.	<p>§ 29 (ERRS muutmine) - ettepanek jääda väljaannete soetamise toetuse eraldamisel senise töökorralduse juurde, nagu on märgitud ka rakendusaktis "Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise tingimused ja kord", vt § 3. Toetusraha laekuks vastava KOVi arveldusarvele. Rakendusaktis nimetatud maakonnaraamatukogu ei oleks siis toetuse saaja, vaid iga KOV eraldi. Nii on praktikute sõnul valla keskraamatukogudes ka lihtsam järgida määruse "Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise tingimused ja kord" § 4. Väljaannete soetamise toetuse kasutamine" täitmist.</p> <p>Väljaannete keskne hankimine (ühishanked) võiks toimuda e-väljaannete andmebaaside puhul ja ajakirjandusväljaannete digiligipääsudele, seda tegevust võiks teha RaRa keskse teenusena (üks läbirääkija väljaannete müüjatele).</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõus kavandatud muudatused jõustuvad etapiviisiliselt, kooskõlas sätestatud riiklike ülesannete ümberkorraldamise ajakavaga.</p> <p>Kuni 2027. aasta juuni lõpuni täidavad maakonnaraamatukogud kahte riiklikku ülesannet, sealhulgas väljaannete komplekteerimist. Seetõttu ei muudeta seni ka rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise tingimusi ega korda.</p> <p>Kui väljaannete soetamise toetus kantaks kohalike omavalitsuste eelarvesse, kaasneks sellega neile täiendav koormus, sealhulgas vajadus korraldada väljaannete hankimine ja tegeleda arveldamisega. Eelnõu kohaselt sellist kohustust kohalikele omavalitsustele ei panda, vaid nad saavad jätkuvalt tellida väljaandeid, mille hangib arendusüksus, sarnaselt kehtiva maakonnaraamatukogude teenusega, nii kohaliku omavalitsuse eelarve kui ka riikliku toetuse vahenditest.</p> <p>Ettepaneku sätestamine tooks kaasa täiendava kohustuse kõigile kohalikele omavalitsustele, mida eelnõu ette ei näe.</p>
21.	<p>§ 31 p 1 (RaRS muutmine) - ettepanek on mitte siduda maakonnaraamatukogude riiklike ülesannete (ja palgatoetuse, vt kommentaarid ka § 13 kohta) lõpetamist kindla kuupäevaga, vaid lähtuda ülesannete täitmise eelduseks oleva raamatukogude andmekogu valmidusest. Peaks olema lõtk, mis võimaldaks maakonnaraamatukogude kui riiklike ülesannete täitjate ja kahe palgatoetuse maksmist jätkata seni, kuni raamatukogude andmekogu on täies mahus kasutusele võetud, testitud ja töötab korralikult. Vastasel korral ei saa RaRa tegelikult</p>	Antud selgitus	<p>Regulatsiooni jõustumise ja kehtivuse tähtaegade sätestamine seaduses on vajalik õiguskindluse ja selguse tagamiseks.</p> <p>Tähtajad võimaldavad reguleeritavatel isikutel ja asutustel aegsasti valmistuda muudatuste rakendamiseks ning kujundada oma tegevus vastavuses uute seaduse sätetega.</p> <p>Tähtaegade sätestamine võimaldab eelnõus sätestatu elluviimist etappide kaupa, kooskõlas haldusvõimekuse ja eelarveliste võimalustega.</p>

	ülesandeid edukalt täita ning osa teenused jäävad nõ vaakumisse (kui andmekogu ei tööta täies mahus ja maakonnaraamatukogudel pole enam ülesannet komplekteerida, siis kuidas lahendatakse väljaannete raamatukogudesse jõudmise järjepidevus?).		
22.	§ 31 p 2 - Seletuskirjas lk 75 on aga märgitud: “Andmekogu ülalpidamisega seotud kulud katavad osaliselt (näiteks litsentsitasud) raamatukogude omanikud, v.a personalikulu, mis saadakse riiklike ülesannete ümberkorraldamisest. Raamatukogu poolt makstav tasu kavandatakse proportsionaalsena raamatukogu suurusega ning hinnastamismudeli väljatöötamisel tagatakse lahendus, et see oleks jõukohane ka väiksematele raamatukogudele.” Palume selgitust, mida selline sõnastus ikkagi raamatukogudele kaasa toob - aastamaks, kulupõhine arenduste eest tasumine vms?	Arvestatud	Varem eelnõu § 31 punktis 2 sisaldunud muudatus on viidud §-i 6. Seletuskirja täpsustatud. Rahvaraamatukogule ja selle omanikule on raamatukogude andmekogu kasutamine tasuta. Samas arvutatakse ka rahvaraamatukogudega seotud kulud sarnaselt teiste raamatukogude kuludega hinnastamismudeli alusel, kuid need kulud katab Kultuuriministeerium.
23.	Seletuskirja lk 1 - täpsustada “rahvaraamatukogu” ja “rahvusraamatukogu” mõistet.	Arvestatud	Seletuskirja on muudetud.
24.	Seletuskiri lk 11 - Ettepanek kasutada kindlat kõneviisi: tuleb arvestada ja kaasata (eelnõus “tuleks”).	Arvestatud	Seletuskirja on muudetud.
25.	Seletuskiri lk 14 - Lause “ <i>Tulenevalt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia arengust teevad teatmebibliograafilist tööd kõik rahvaraamatukogud ning see vaja koordineerimist.</i> ”. vajab täpsustamist.	Arvestatud	Seletuskirja on muudetud.
26.	Seletuskiri lk 23 teine lõik - Tekitab segadust sõnastus “kohalike eripäradele vastavad ruumid”. Ettepanek kasutada “kohalike elanike vajadustele vastavad ruumid”.	Mitte-arvestatud	Eelnõu sõnastus on laiem ja hõlmab nii kohalike elanike vajadusi kui ka teiste kohalike tingimuste ning kasutusviiside arvestamist (nt kogukonna praktika, hoone eripära, piirkondlik ruumikasutus, kultuurilised eesmärgid).
27.	Seletuskiri lk 42 - ERRS § 4 lõike 4 punkt 3 sõnastatakse ümber selliselt, et RaRa üheks	Mitte-arvestatud	Infotehnoloogia arendamine hõlmab planeerimist, väljatöötamist, juurutamist ja juhtimist, mida kehtiva seaduse

	<p>ülesandeks teadus- ja arendusasutusena on infotehnoloogia arendamine üleriigiliste raamatukoguteenuste osutamiseks. Ettepanek on kasutada sõnade “infotehnoloogia arendamine” asemel “RaRa üheks ülesandeks teadus- ja arendusasutusena on üleriigiliste raamatukoguteenuste osutamiseks vajalike infotehnoloogia lahenduste planeerimine/loomine/väljatöötamine/juhtimine”, sest selline sõnastus selgitab ülesannete sisu laiemalt.</p>		<p>alusel teostas RaRa üksnes oma infovara üldkättesaadavaks tegemise eesmärgil.</p>
28.	<p>Seletuskiri lk 43 – Seletuskiras on toodud, et “Asjaolule, et (rahva)raamatukogude valdkonnas on vajadus arendusülesandeid täitva üksuse või asutuse ehk arenduskeskuse järele on tähelepanu juhtinud nii Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing...” Märkime, et ERÜ eestvedamisel koostatud visioonidokumendis “21. sajandi raamatukogu” 2016. aasta versioonis on viidatud arenduskeskuse loomise vajadusele, aga seda läbi maakonna- jt keskraamatukogude võrgustiku. “Rahvaraamatukogude puhul ehitada teenuste keskse arendamise süsteem üles läbi maakonna- ja linna keskraamatukogude võrgustiku ning raamatukoguteenuste arenduskeskuse.” (lk 8), seaduseelnõus aga on maakonnaraamatukogude roll hoopis taandatud. Visioonidokumendis nägime maakonnaraamatukogude võrgustikku arenduskeskuse tugevusena.</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Seletuskirjas on välja toodud mitme huvirühma tähelepanu juhtimine vajadusele luua rahvaraamatukogude valdkonnas arendusülesandeid täitev üksus ehk arenduskeskus. Vajadust maakonnaraamatukogudega seonduv ümber mõtestada käsitleti ka VTK-s, kus tõdeti, et maakonnaraamatukogu olemusele on olulise jälje jätnud 2017. aastal toimunud haldusreform.</p>
29.	<p>Seletuskirja lk 62 on toodud, et “Ülesannete konsolideerimisel väheneb aga riiklike ülesandeid täitvate inimeste arv seniselt 58-lt 25-ni, mis kokkuvõttes tähendab oluliselt efektiivsemat riigiressursside kasutamist.” Märkus: Tegelikult</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Riiklike ülesannete konsolideerimise eesmärk on tagada nende tõhusam korraldus. Piirkonna esindajate rendi-, koolitus-, sõidu-, lähetus jm kulud kannab ümberkorralduse järgselt RaRa haldusülesannete täitmise kulust.</p>

	<p>kaasnevad RaRa piirkonnatöötajatega ka rendi-, koolitus-, sõidu-, lähetus jm kulud, mida seni pakkus KOV riigi ülesandeid täitvale töötajale. Seega lisaks palgakulule lisandub majanduskulusid, mis sisuliselt tähendab KuMi vaatest mitte olulist kokkuhoidu.</p>		<p>Erinevalt kehtivast seadusest on eelnõuga selgelt määratletud KOV rahvaraamatukogu ülesanded ja RaRa-le volitatavad riigi rahvaraamatukogude valdkonna haldusülesanded ning finantseerimine.</p>
30.	<p>Seletuskirja lk 63 on toodud "...lugejaile, kes saavad ühe otsinguga ülevaate riigi rahvaraamatukogudes soetatud inforessursist, mille suuruseks 2023. aasta seisuga oli Eesti raamatukogudes ligi 31 miljonit arvestusüksust, millest rahvaraamatukogudes ligi 10 miljonit arvestusüksust.". Märkus: Siin on teksti ja andmete vahel vastuolu.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Seletuskirja on muudetud.</p>
31.	<p>Seletuskirja p 6.5.2.1. (Mõju majandusele, lk 63) - Märkime, et asutusena on ELNETi tõesti üks, kuid see ühendab asutusi, raamatukogusid, mille teenuste kasutajad moodustavad enam kui poole kõigist Eesti raamatukogude registreeritud kasutajatest, mõjutatud saavad ka registreerimata kasutajad, nt e-kataloogist otsingute tegijad.</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>	<p>Seletuskirja p 6.5.2.1. käsitletakse eelnõu majanduslikku mõju sihtrühmale asutused ja eraõiguslikud juriidilised isikud.</p>
32.	<p>Seletuskiri lk 75 on toodud, et "Raamatukogu poolt makstav tasu kavandatakse proportsionaalsena raamatukogu suurusega ning hinnastamismudeli väljatöötamisel tagatakse lahendus, et see oleks jõukohane ka väiksematele raamatukogudele.". Märkime, et eelnõus on öeldud, et andmekoguga liitumine on rahvaraamatukogule tasuta (§ 31. lõige 2, punkt 3) ja kohustuslik (§ 31. lõige 2, punkt 2). Seletuskirjast aga võib välja lugeda, et andmekogu ülalpidamiskulud tasuvad siiski raamatukogud. Palume selgitust.</p>	<p>Arvestatud</p>	<p>Seletuskirja on muudetud.</p>

Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium			
1.	Seaduse väljatöötamiskava (edaspidi VTK) kohta arvamust avaldades oli meie peamine väide, et planeeritud tööd ei võta arvesse raamatukogude pikaajalist kogemust ühise raamatukogusüsteemi arendamisel ja kasutamisel ning ei arvesta eri raamatukogude vajadusi. Mitmeid sisuliselt samasuguseid arvamusi esitasid ka teadusraamatukogude direktorid, Tallinna ja Tartu raamatukogude juhid. Eeldasime, et eelnõuga edasi liikudes nende ettepanekutega ka arvestatakse, aga seda ei ole toimunud.	Antud selgitus	Eelnõuga sätestatakse rahvaraamatukogude ja Eesti Rahvusraamatukogu töökorraldus. Eelnõuga ei muudeta Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala õigusakte ega haldusala asutuste töökorraldust.
2.	Küsimus, et kas üks ühtne raamatukogusüsteem on kõigile raamatukogude lugejatele (ja raamatukogudele ning raamatukogude omanikele) vajalik ja tarvilik, on jäetud tõendus põhiselt ning järjekindlalt analüüsimata ja põhjendamata. Seda lahendust kirjeldatakse kui midagi enesestmõistetavat, aga argumendid, mis tuuakse, on läbivalt manipuleerivad ja eksitavad.	Antud selgitus	Kultuuriministeerium ei saa nõustuda väitega, sest raamatukogusüsteemi rakendamiseks on ELNET Konsortsiumi ja Haridus- ja Teadusministeeriumi esindajaid kaasates läbi viidud järgmised analüüsid: 2018. a viidi läbi " Raamatukogusüsteemide kaasajastamise analüüs ", mille raames uuriti Eestis kasutusel olevate raamatukogusüsteemide (Sierra, RIKS, URRAM) haldamis-, valitsemis- ja rahastamismudeleid ning analüüsiti olemasolevat arhitektuuri. Kogutud informatsioonile toetudes koostati ülevaade kõikidele Eesti raamatukogudele ja nende lugejatele sobivaima raamatukogusüsteemi arhitektuurist ja valitsemismudelidest. 2022. a viidi läbi " Raamatukoguteenuste ärianalüüs ja teenusdisain " projekt, mille käigus analüüsiti raamatukoguteenuseid, mida ühtne üleriigiline raamatukogusüsteem peab tulevikus hõlmama ja aitama optimeerida. Analüüsis toodi välja, et raamatukogudel on oma teenuste pakkumiseks palju tegevusi, milles osalevate IT-süsteemide hulk on suur ning keskne roll on

			<p>raamatukogusüsteemi tarkvaral ja selle juurde kuuluval e-kataloogil.</p> <p>2023. a läbi viidud “Raamatukogusüsteemi detailanalüüs” käigus pandi kirja <u>raamatukogusüsteemi funktsionaalsed ja mittefunktsionaalsed nõuded</u>. Koostatud nõuded on sisendiks raamatukogusüsteemi tarkvara hankimisel.</p>
3.	<p>Kuigi eelnõu polnud veel kooskõlastusringilegi saadetud, on Kultuuriministeerium sisuliselt juba tellinud Rahvusraamatukogult suure hulga ÜÜRSiga seotud töid, avaliku kataloogi riigihange on juba läbi viidud. Hanke ja kogu projekti lähtekoht on, et mingi ajani kasutatakse arendamisel meie praegust raamatukogusüsteemi ESTER, aga ei ELNET-i, ELNET-i raamatukogudega ega raamatukogude omanikega, st infosüsteemi omanikega, pole neid plaane piisaval pädevustasemel kooskõlastatud.</p>	Antud selgitus	<p>KuM kujundab rahvaraamatukogude valdkonna poliitikat ja on tellinud rahvaraamatukogudele raamatukogusüsteemi rakendamiseks vajalikud ettevalmistustööd oma haldusalasse kuuluvalt RaRa-lt.</p> <p>“Ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi tarkvara: karbitoote ost, andmete migratsioon ja juurutamine” on Kultuuriministeeriumi valdkondliku digipöörde projekt.</p> <p>RaRa taotles 2025. a kevadel projektile struktuurivahendite toetust, mis määratigi 05.11.2025 justiits- ja digiministri käskkirjaga nr 82 RaRa-le.</p> <p>Kultuuriministrile nõuandva kogu Rahvaraamatukogude Nõukogu koosseisus on üle viie aasta osalenud ka MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi esindaja. Seega on ELNET Konsortsiumi esindaja nii eelnõu kui ka raamatukogude andmekogu protsessis kaasa töötanud, mis läbi on esindajal olnud võimalus järjepidevalt protsessist ka oma liikmeid teavitada.</p> <p>Rahvaraamatukogude Nõukogu koosolekuid on toimunud 2020 (2), 2021 (20), 2022 (9), 2023 (12), 2024 (8), 2025 (1).</p> <p>Kultuuriministeerium on kohtunud Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Rektorite Nõukogu esindajatega rahvaraamatukogu seaduse eelnõu ja raamatukogusüsteemi lahenduste teemal. Jõutud on kokkuleppeni, et RaRa ja</p>

			<p>ülikoolide esindajad sõlmivad koostööleppe raamatukogusüsteemi ühiste tegevuste edendamiseks.</p> <p>Kultuuriministeerium on algatanud ELNET Konsortsiumi ettepanekul „Kultuuripärandi digitegevuskava 2024-2029“ muutmise, et lisada tegevuskavasse partneritena MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium, sh Eesti avalik-õiguslikud ülikoolid ning kirjeldada tegevuskavas osapoolte rollid ja vastutus ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi hankimisel ja juurutamisel.</p>
4.	<p>Seadmata kahtluse alla rahvaraamatukogudele raamatukogusüsteemi arendamise vajadust ega ka seda, et piisava koostöö ja ühise töö korral ei võiks ÜÜRSiga liituda ka meie praegust süsteemi kasutavad raamatukogud (see on lõpuks iga raamatukogu ja tema omanike otsus). Aga praegu juba tehtud (ja tegemisel) tööde ja eelnõus näha olev ÜÜRS-i valitsemismudel ei ole meie hinnangul nii suure ja vastutusrikka koostööprojekti jaoks adekvaatne. ELNETi erinevate raamatukogude (ja totaalselt erinevate omanike) senise koostöö edukus annab meile kindluse väita, et asjaosalistel peab olema projektiga omandus-, mitte konsultatiivne suhe.</p>	Antud selgitus	<p>Jõutud on kokkuleppeni, et RaRa ja ülikoolide esindajad sõlmivad koostööleppe raamatukogusüsteemi ühiste tegevuste edendamiseks.</p> <p>Kultuuriministeerium on algatanud ELNET Konsortsiumi ettepanekul „Kultuuripärandi digitegevuskava 2024-2029“ muutmise, et lisada tegevuskavasse partneritena MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium, sh Eesti avalik-õiguslikud ülikoolid ning kirjeldada tegevuskavas osapoolte rollid ja vastutus ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi hankimisel ja juurutamisel.</p> <p>Raamatukogusüsteemi omanikuks jääb ka peale raamatukogusüsteemi hankimist raamatukogusüsteemi tarkvara omanik. Tarkvaralahenduse kasutusõigus saadakse hanke tulemusel sõlmitud lepingu alusel. Kõik raamatukogude andmekoguga liituvad raamatukogud on raamatukogude andmekogu kasutajad ja oma lugeja ning väljaannete andmete osas vastutavad töötlejad.</p>
5.	<p>Põhjendamata on jäetud, miks ei võiks ÜÜRSi loomiseks ja arendamiseks kasutada juba olemasolevaid koostöövorme või luua uusi, milles asjaosalistel, st vähemasti avalikõiguslike isikute suurtel raamatukogudel, oleks lisaks kaasaraäkimisvõimalusele ka selline otsustusõigus,</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõu koostamise ajal on arutlusel olnud mitmed erinevad asutused ja isikud, kes võiksid asjaomaste kõigi riigi haldusülesannete täitjana kõne alla tulla (lisaks RaRa-le näiteks MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium, mõni võimekas rahvaraamatukogu või KOV-ide liit), ent ükski neist ei olnud valmis kõiki riigi haldusülesandeid tervikuna üle võtma.</p>

	mis oleks jätkuks senisele tööle ja võimaldaks aastatepikkuse eduka koostöö jätkumist. Lihtsalt on esitatud, et erinevad tööd, mille tsentraliseerimist planeeritakse, peavad olema administratiivselt ühised. Meie arvamus on, et ei pea. Ei ole mingit head sisulist põhjendust, miks ÜÜRSi haldamiseks ei võiks luua eraldi organisatsiooni, milles paljude erinevate raamatukogude ühistöö avaldub ka juriidilistes, st omandisuhetes.		Arvestades aga asjaolu, et RaRa juba tegutseb ERRS § 4 lõike 4 alusel kogu raamatukogude valdkonda hõlmava teadus- ja arendusasutusena, on rahvaraamatukogudele ja KOV-idele fookuseeritud töö lisandumine RaRa koosseisu eeldatavasti kõige sujuvam.
6.	Avalik-õiguslikud ülikoolid, kelle teadusraamatukogude panus ESTER-isse ei ole kindlasti väiksem kui rahvusraamatukogul, ei ole isegi käesoleva eelnõu kooskõlastajad või arvamusavaldajad.	Antud selgitus	Eelnõuga sätestatakse rahvaraamatukogude ja Eesti Rahvusraamatukogu töökorraldus. Eelnõuga ei muudeta Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusala õigusakte ega haldusala asutuste töökorraldust.
Jõhvi vald			
1.	Kaotada eelnõu § 1 (1) sõna „valdkonna“, et vältida tekkida võivat olukorda, kus rahvaraamatukogude napist toetusest finantseeritakse seadusega defineerimata asutusi ja isikuid.	Antud selgitus	Eelnõu § 1 lõikes 1 on selgelt määratletud seaduse reguleerimisala, milleks on rahvaraamatukogude tegevuse, kogude, teeninduse ja juhtimise korralduse ning rahvaraamatukogude valdkonna finantseerimise alused. RaRS eelnõu reguleerib rahvaraamatukogude ja nende hüvanguks riiklike ülesannete täitmise finantseerimise korraldust.
2.	Kaotada eelnõu § 4 lõige 4.	Mitte arvestatud	Eelnõu § 4 lõige 4 volitusnormi kohaselt on Vabariigi Valitsusel kaalutusõigus, kas sama paragrahvi lõikes 3 nimetatud näitajatest lähtumiseks kehtestada määrusega täpsemad tingimused ja kord või jätta see kehtestamata. Volitusnorm annab kaalutusõiguse sekkuda võrgu kujundamise ühtsete aluste kehtestamisega juhul, kui liigne paindlikkus võib ohustada rahvaraamatukogude teenuste kättesaadavust.

3.	Säilitada kahe (2) maakonnaraamatukogu töötaja töötasu ning riiklikest ülesannetest komplekteerimine ning maakonna rahvaraamatukogude töötajate nõustamine ja koolituste korraldamine.	Antud selgitus	Maakonnaraamatukogud jätkavad kuni 30. juunini 2027. aastal kogude komplekteerimise ja töötlemise ning andmebaaside pidamise ülesannete täitmist. Ülesannete täitmise ajal tagab KuM kahe maakonnaraamatukogu töötaja töötasu.
4.	Loobuda piirkondlike üksuste loomisest kui kasutatust. Piirkondlikele üksustele planeeritud finantsvahendid planeerida alles jäävate maakonnaraamatu töötajate töötasudeks ja ülejäänud raamatukogude kiirendisse või e- ja audioraamatute hankimisele.	Mitte-arvestatud	Eelnõu näeb ette, et riigi haldusülesannete otstarbekaks täitmiseks on Rahvusraamatukogul esindajad piirkondades üle Eesti, RaRa-le pannakse seega kohustus mitte koondada rahvaraamatukogude arendusüksuse tegevust üksnes pealinna, vaid pakkuda tuge ka spetsialistide poolt, kes on kohal erinevates Eesti piirkondades ja mõistavad seeläbi paremini kohalikke eripärasid ja rahvaraamatukogude vajadusi. Maakonnaraamatukogu töötajad on KOV asutuse töötajad, kelle tööd ei saa RaRa korraldada. Riiklike ülesannete mahu muutumisel kohandatakse riiklike vahendite jaotust.
5.	Muuta kultuuriministri määrus 09.01.2015 nr 1 „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise korda“, jättes ära Ida-Viru plusskoefitsiendi ja jagades riigipoolne teavikute toetus vastavalt sama määruse § 2 lg 5 toodud tingimustele.	Teadmiseks võetud	Rakendusaktide koostamisel kaalutakse ettepanekut uuesti.
6.	Jätta seadusest välja rahvaraamatukogude juhtide tähtajalise töölepingu nõue kui põhjendamatu. Töölepingu seadus on piisavalt paindlik, et vajadusel tööleping lõpetada.	Arvestatud	Eelnõu ja seletuskiri on muudetud.
7.	Seaduseelnõus käsitletakse rahvaraamatukogu kultuuri- ja haridusasutusena. Lisada raamatukogutöötajate kvalifikatsiooninõuetele riigikeele oskus C1-tasemel.	Mittearvestatud	Nõude lisamine RaRS-i ei ole otstarbekas, sest eesti keele oskuse nõuded on reguleeritud keeleseadus (RT I 2011, 1) mis sätestab, et kohaliku omavalitsuse asutuse asjaajamine toimub eesti keeles. Raamatukoguhoidja kutsestandardi lisa 2 on raamatukoguhoidja keelte oskustasemetel kirjeldused. Juhi ametikoha keelenõuete kehtestamine jääb kohaliku omavalitsuse pädevusse.

8.	Kaaluda koos Haridus-ja Teadusministeeriumiga võimalust koostada 4. ja/või 5. taseme kutseõppe õppekava raamatukogutöötajate koolitamiseks kutseõppesüsteemis.	Teadmiseks võetud	Haridus-ja Teadusministeeriumiga kohtumistel on plaanis käsitleda raamatukoguhoidja kraadi- ja kutseõpet ning järelkasvu küsimusi.
9.	Töötada välja selge ja avalik tegevusplaan tegevuste, tähtaegade, finantsvahendite ja vastutajatega.	Arvestatud	RaRa kodulehe rubriigis „raamatukogudele“ alamrubriigis „koostöö ja juhtimine“ on KuM-i ja RaRa koostöös tehtud kättesaadavaks tegevuste ajakava ja vastutajad. Eelnõuga seotud tegevusteks KuM finantsvahendeid ei eralda.
10.	Keskenduda kommunikatsioonile erinevate osapooltega, tagada teisi osapooli kuulav ja arvestav suhtlemine.	Teadmiseks võetud	Kommunikatsiooni parandamiseks on käivitatud riiklike ülesannete protsesside ja tegevuste kirjeldamiseks töörühmad, millesse kuuluvad rahvaraamatukogude esindajad üle Eesti. Samuti on eelnõu ja sellega seotud rakendustegevuste kommunikatsiooniga seotud kohtumised ja tegevused kajastatud RaRa kodulehe rubriigis „raamatukogudele“ alamrubriigis „koostöö ja juhtimine“. Uuendatud lehekülje rubriik on varasemalt ja tulevikus rahvaraamatukogudele kiireks info avalikustamise kohaks.
Järvamaa Keskraamatukogu			
1.	Maakonnaraamatukogude funktsiooni kadumine ja riiklike ülesannete ümberkorraldamine: Eelnõu ei anna vajalikku ettekujutust, kuidas on planeeritud süsteemi toimimine alates 2027. aastast. Pigem saame väita, et väljakujunenud sisuline koostöö raamatukogude vahel kaob ja ei väärtustata kogukonnapõhisust. Piirkondlikud üksused ei asenda toimivat struktuuri ja loovad juurde administreerimise tasandeid. Rohkem bürokraatiat ei paranda eesmärkide täitmist ja teenuse kvaliteeti kohapeal. Lisaks jääb arusaamatuks, milliste kriteeriumide alusel piirkonnad valitakse. Oluline eesmärk eelnõus on laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamist soodustavate	Antud selgitus	Kehtiv seadus ei reguleeri KOV rahvaraamatukogude koostööd. Maakonnaraamatukogudel on riiklikud ülesanded, mis antakse üle rahvaraamatukogude valdkonna arendusüksusele. Eelnõu loob eelduse KuM riiklike rahvaraamatukogude valdkonna haldusülesannete ümberkorraldamiseks. Eelnõu rakendamiseks on RaRa juurde moodustatud viie riikliku ülesande täitmiseks ja raamatukogude andmekogu töörühmad, mille ülesanneteks on info koondamine ja jagamine ning lahenduste testimine. Ülesannete ümberkorraldamise eesmärgiks on rakenduslike ülesannete keskne, otstarbekam ja efektiivsem juhtimine. Eelnõu näeb ette, et riigi haldusülesannete otstarbekaks täitmiseks on Rahvusraamatukogul esindajad piirkondades üle

	<p>tegevuste korraldamine. Järvamaa Keskraamatukogu koordineerib Eesti Lastekirjanduse Keskuse algatatud ettevõtmisi ja viib läbi maakondlikke lastekirjandusüritusi. Uus seaduse eelnõu lõhub toimiva süsteemi ja lagundab maakonna raamatukogude koostöövõrgustikku.</p> <p>Mis saab maakondlikest koduloolistest andmebaasidest ja kogudest ning nende täiendamist kui ollakse vaid ühe omavalitsuse raamatukogu? Kultuuriväärtuslike trükiste (aga väärtuslik võib kohalikust vaatepunktist olla erinev) saatmine maakonnast välja viib need lugejast kaugemale.</p>		<p>Eesti, RaRa-le pannakse seega kohustus mitte koondada rahvaraamatukogude arendusüksuse tegevust üksnes pealinna, vaid pakkuda tuge ka spetsialistide poolt, kes on kohal erinevates Eesti piirkondades ja mõistavad seeläbi paremini kohalikke eripärasid ja rahvaraamatukogude vajadusi. Maakonnaraamatukogu töötajad on KOV asutuse töötajad, kelle tööd ei saa RaRa korraldada. Riiklike ülesannete mahu muutumisel kohandatakse riiklike vahendite jaotust.</p> <p>Kodulooliste andmebaaside täiendamine on võimalik siduda tööga raamatukogude andmekogus ja jätkata omavalitsuse rahvaraamatukogude koostöös.</p>
2.	<p>Plaanitavate muudatuste kulu omavalitsusele:</p> <p>Kohalik omavalitsus rajaneb põhimõttel, kus avalike teenuste osutamine toimub soodsamatel tingimustel. Meie arvestuste järgi raamatukogureformi tulemusena ja seletuskirjas välja toodud arvutuste põhjal muutuvad ühtse programmiga liitumisel Järvamaa Keskraamatukogu püsikulud kallimaks. Ühtset programmi veel ei ole ja puudub kindlus, et 1. jaanuar 2027 hakkab uus programm tõrgeteta tööle. Senine praktika on näidanud, et planeeritud ajakavaga hakkama ei saada.</p> <p>Eelnõust võib lugeda, et riigieelarvest toetatakse edaspidi rahvaraamatukogudele väljaannete soetamist osaliselt. Kui suur on arvestuslik lisakulu omavalitsusele?</p> <p>Samuti ei selgu, kuidas täpselt toimib uus loodav keskne komplekteerimisteenus ning millised kulud kaasnevad raamatute transpordiga kullerteenuse kaudu. Näiteks on Omniva kullerteenus MIRKO-s</p>	Antud selgitus	<p>Kulupõhise tasu alusel rahvaraamatukogude andmekogu kasutamise kulud katab Kultuuriministeerium.</p> <p>Andmekogu rakendamine ei vaja ka arvutite väljavahetamist kui raamatukogu kasutab juba mõnda raamatukogusüsteemi oma andmete haldamiseks.</p> <p>Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid.</p> <p>Väljaannete keskne hankimine võib pigem vähendada KOV-ide kulusid, sest väljaannete müüja või vahendaja tagab väljaannete kohaletoometamise vähemalt 79-sse KOV rahvaraamatukogusse, senise 15 maakonnaraamatukogu asemel.</p> <p>Kohaliku omavalitsuse asutuse sisene teenus ehk raamatukogusisene laenutus peab olema tagatud kõigile kohaliku omavalitsuse elanikele ühetaoliselt ega saa sõltuda</p>

	<p>2025. aastal võrreldes 2024. aastaga kallinenud rohkem kui 100 %.</p> <p>Raamatukappide soetus ei vähenda omavalitsuse kulu raamatukogule ega kiirenda raamatute liikumist. Omavalitsuste suurused on väga erinevad, ka väljaannete tasuta tellimisega haruraamatukogudest kaasnevad suurenenud reaalsed rahalised kulud.</p> <p>Rahvaraamatukogu töökorralduse eeskiri selgitab lugejate ja külastuste arvestuse pidamist ja ütleb, et eelistatult kasutada külastuste automatiseeritud lugemist. Automatiseeritud süsteemi soetamine nõuab turvavärvaid, raamatutele ja töökohtadele RFID lahendust. 2018. aastal Järvamaa Keskraamatukogule pakutud lahendus maksis rohkem kui meie aasta eelarve.</p>		<p>raamatukoguhoidja väljaannete harukogudesse tellimise valikutest.</p> <p>Raamatukogudevaheline laenus on väljaannete edastamine teise asutuse või teise kohaliku omavalitsuse raamatukogule, mis võib olla tasuline.</p> <p>Eelistatult külastuste automatiseeritud lugemine ei eelda selle kohest rakendamist või RFID lahendust. Automatiseeritud saab külastajate loendust teostada kasutades näiteks ukseksensoreid põhinevaid loendureid (infrapuna või laser) või kaamerapõhist automaatset loendustarkvara kasutades.</p>
3.	<p>Raamatukogu juhi ja töötajate töölepingu kriteeriumid:</p> <p>Töölepinguid reguleerib töölepingu seadus, mis kirjeldab põhjalikult, millisel juhul sõlmitakse töötajaga tähtajaline tööleping. Mille alusel on eelnõus välja toodud kriteeriumid vajalikud ja põhjendatud?</p>	Arvestatud	Eelnõu ja seletuskiri on muudetud.
4.	<p>Lugeja ja külastaja vastutus:</p> <p>Kas võlgnikult väljaannete ja esemete kojulaenu õiguse ära võtmine kuni üheks aastaks ja korduvalt rahvaraamatukogu kasutamise eeskirja rikkujalt külastamise õiguse ära võtmine kuni 30 päevaks on omavahel proportsionaalsed ja süüteo vastavad karistused? Kas nõudmised võiksid olla ühtlustatud?</p>	Mittearvestatud	<p>Raamatukoguteenuse kasutamise piiramine peab olema proportsionaalne kasutamise eeskirja rikkumise raskusega. Lugeja võlgnevuse puhul võetakse ära ainult kojulaenu õigus, kuid lugeja saab jätkuvalt kohapeal väljaandeid lugeda kuni tasub võlgnevuse.</p> <p>Valla- või linnavalitsus võib lugejalt või külastajalt, kes rikub rahvaraamatukogu kasutamise eeskirja, häirides oluliselt rahvaraamatukogu tööd, ohustades raamatukogutöötajate või teiste lugejate ja külastajate turvalisust või kahjustades rahvaraamatukogu vara (näiteks ähvardab relvaga, rikub</p>

			arvuteid, lõigub või sodib raamatuid), võtta selle rahvaraamatukogu või tema asjaomase struktuuriüksuse külastamise õiguse ära kuni 30 päevaks. Korra rikkumise ja puhul rakendatakse piirangut üksnes asjasse puutuva haruraamatukogu külastamise suhtes.
Lääne Maakonna Keskraamatukogu			
1.	§ 5 lg 1 - lõpust on tõenäoliselt midagi puudu jäänud, alles on lausekatke: „Kui kohaliku omavalitsuse üksus on väike,...“. Mis sisalduks ülejäänud lauseosas?	Arvestatud	Eelnõu § 5 lg 1 täiendatud.
2.	Kuidas omavahel suhestuvad § 7 lg 1, kus sätestatakse, et „Põhimääruse kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu, kuulates eelnevalt ära rahvaraamatukogu nõukogu arvamuse“ ja § 10 lg 1, mis sätestab, et „Rahvaraamatukogu nõukogu moodustamise kord, pädevus ja töökord sätestatakse rahvaraamatukogu põhimääruses.“ Kas nende lõigete vahel ei teki vastuolu? Kumb enne kehtestatud/moodustatud peaks olema, kas põhimäärus või nõukogu? Kas nõukogu moodustamine kohustuslikus korras on vajalik või võiks piisata kohaliku kogukonna kaasamisest? Kaasamise võimalusi on ju erinevaid.	Arvestatud	Eelnõu § 7 lõige 1 muudetud.
3.	§ 8 lg 3 ja § 9 lg 3. Tähtajaliste töölepingute tingimuslik sõlmimine rahvaraamatukogu juhiga ja/või raamatukoguhoidjaga võivad suurendada rahvaraamatukogude kaadri volavust ja seeläbi suurendada kohalike omavalitsuste kulusid.	Arvestatud	Eelnõu § 8 muudetud.
4	§ 8 lg 6 ja § 9 lg 2. Seadusega rahvaraamatukogu juhile ja/või raamatukoguhoidjale erialase kõrghariduse või kutsekvalifikatsiooni nominaalse õppeaja jooksul omandamise kohustuse sätestamine on ebamõistlik. Täistööajaga töötamise kõrvalt	Antud selgitus	Eelnõus nähakse ette uue lahendusega, mille kohaselt võib rahvaraamatukogu juhil olla ka mitteerialane kõrgharidus ja puududa juhile vastav raamatukoguhoidja kutse, kui ta kinnitab valmisolekut asuda erialast kõrgharidust või nõutavat kutset nominaalse õppeaja jooksul omandama. Kuivõrd kehtivas

	tasemeõppes nominaalse õppeajaga hariduse omandamine eeldab juhilt või raamatukoguhoidjalt kahe täit tähelepanu ja pühendumist nõudva tegevusega paralleelselt tegelemist. Kohalikele omavalitsusele võib tekkida ka topelt kulu – töötaja töötasu ja tema õpingute rahastamine.		seaduses sellist võimalust ette nähtud ei ole, on eelnõu selles osas paindlikum, võimaldades vajadusel (näiteks kui erialaste teadmistega juhikandidaate ei leita) rahvaraamatukogu juhina tööle võtta inimese, kes alles siseneb raamatukogunduse valdkonda. Tööandjal ei ole kohustust katta töötaja ametikohale sobiva hariduse omandamisega seotud õppekulusid.
5.	§ 9 lg 1. Kas raamatukoguhoidja hariduse kohta sõnastus „piisav haridus ja kompetents“ on piisavalt selge ja täpne?	Antud selgitus	Mõlemad on sisustamata õiguse sätted, mis ei tee seaduse sätet selgemaks, vaid jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse.
6.	§ 13 lg 3. Riigieelarvest toetatakse osaliselt rahvaraamatukogudele väljaannete soetamist. Palume selgitust, mida täpsemalt ja millises ulatuses osaliselt toetamine tähendab? Seades rahvaraamatukogude finantseerimise senisest enam kohalike omavalitsuste kohustuseks, süvendatakse üleriigiliselt lõhesid rahaliselt paremas ja kehvemas seisukorras olevate kohalike omavalitsuste rahvaraamatukogude vahel. Nõrgemas finantsseisus olevate kohalike omavalitsuste raamatukogude varustamine uute väljaannetega võib osutuda keeruliseks kui mitte suisa võimatuks.	Antud selgitus	Riigieelarvest toetuse määramise tingimused ja korra kehtestab kultuuriministe määrusega. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid.
7.	§ 17 lg 1. Kas lause „Väljaannete tellimine haruraamatukogust on tasuta“ on seadusesättena ilmtingimata vajalik? Lääne maakonna näitel võivad harukogude vahelised vahemaad olla suured ja omavalitsusele kaasnevad teavikute ühest kogust teise transpordil nii reaalsed rahalised kui töötajate tööajakulud. Läbitavad distantsid võivad näiteks Lääne-Nigula Raamatukogude erinevatest harukogudest ühte kogusse teavikuid tellides ulatuda kümnetesse või isegi sadadesse kilomeetritesse.	Arvestatud	Eelnõu § 17 lõige 4 muudetud. <u>Sama omavalitsuse rahvaraamatukogu kogude vahel laenutamise võimaluse olemasolul kulude katmise tasu ei rakendata.</u> Raamatukogu asutuse sisesel laenutamise reeglid kehtestatakse rahvaraamatukogu kasutamise eeskirjas. Raamatukogudevaheline laenus on väljaannete edastamine teise asutuse või teise kohaliku omavalitsuse raamatukogule, mis võib olla tasuline.

8.	§ 21 lg 6 ja lg 7. Kas võlgnikult väljaannete ja esemete kojulaenutuse õiguse ära võtmine kuni üheks aastaks ja korduvalt rahvaraamatukogu kasutamise eeskirja rikkujalt külastamise õiguse ära võtmine kuni 30 päevaks on omavahel proportsionaalsed ja süüteo vastavad karistused? Kas karistusi võiks/peaks ühtlustama?	Arvestatud	Eelnõu § 21 lõige 7 muudetud. Raamatukoguteenuse kasutamise piiramine peab olema proportsionaalne kasutamise eeskirja rikkumise raskusega. Lugeja võlgnevuse puhul võetakse ära ainult kojulaenamise õigus, kuid lugeja saab jätkuvalt kohapeal väljaandeid lugeda kuni tasub võlgnevuse. Valla- või linnavalitsus võib lugejalt või külastajalt, kes rikub rahvaraamatukogu kasutamise eeskirja, häirides oluliselt rahvaraamatukogu tööd, ohustades raamatukogutöötajate või teiste lugejate ja külastajate turvalisust või kahjustades rahvaraamatukogu vara (näiteks ähvardab relvaga, rikub arvuteid, lõigub või sodib raamatuid), võtta selle rahvaraamatukogu või tema asjaomase struktuuriüksuse külastamise õiguse ära kuni 30 päevaks. Korra rikkumise ja puhul rakendatakse piirangut üksnes asjasse puutuva haruraamatukogu külastamise suhtes.
9.	soovime välja tuua, et kohalike omavalitsuste radikaalselt erinevat majanduslikku seisukorda arvesse võttes, luuakse rahvaraamatukogude ülalpidamisel kohustuste varasemast enam KOV õlgadele panemisega üleriigiliselt olukord, kus raamatukoguteenustele ligipääsu ja nende teenuste taseme ebahühtlus ja ebavõrdsus KOVide lõikes süveneb.	Antud selgitus	Rahvaraamatukogu on nii kehtiva seaduse kui ka eelnõu kohaselt kohaliku omavalitsuse asutus. Eelnõus sätestatud ülesanded ei lisa rahvaraamatukogudele otseselt uusi tegevusi, kuid sõnastavad need raamatukogu külastaja ja lugeja jaoks ning annavad elanikele selgema ülevaate tänapäevasest raamatukogu rollist ühiskonnas ja selle pakutavatest võimalustest. Raamatukogude andmekogu tagab KOV rahvaraamatukogude kogudele ajakohase ligipääsu ja võimaldab kõigile KOV rahvaraamatukogudele ligipääsu digitaalselt sündinud ning digitud väljaannetele.
Viljandi Linnaraamatukogu			
1.	§ 1 lg 1 - Ettepanek: jätta välja sõna 'valdkonna'. Mõiste valdkond on lai ja mitmeti mõistetav termin, nii eelnõu tekstis kui seletuskirjas ei ole definitsioon lahti seletatud. Näeme ka, et valdkonna termini kasutusele võtmisega võib väheneda	Antud selgitus	RaRS eelnõu sätestab rahvaraamatukogude valdkonna tegevust toetava finantseerimise korralduse. Rahvaraamatukogude valdkonna finantseerimine hõlmab ka kohalikele omavalitsustele kui juriidilistele isikutele antavaid toetusi (näiteks rahvaraamatukogude investeeringute toetus).

	rahvaraamatukogudele suunatud vahendite hulk. Seletuskirjas jääb selgusetuks, milliseid asutusi ja isikuid on plaanis tulevikus finantseerima hakata.		Rahvaraamatukogude andmete haldamiseks vajaliku raamatukogude andmekogu haldamise kulud on samuti osa rahvaraamatukogude valdkonna kuludest, mida Kultuuriministeerium katab andmekogu teenust osutavatele asutustele (nt tarkvara omanik, arendajad).
2.	§ 3 lg 1 - Ettepanek: sõnastus – Rahvaraamatukogu on kohaliku omavalitsuse asutus. Jätta ära antud lõike teine lause. Leiame, et antud seadusega loodavad rahvaraamatukogud (igas KOVis üks rahvaraamatukogu) on suured asutused ja suudavad iseseisvana täita seadusega pandud ülesandeid.	Antud selgitus	Eelnõu § 3 lõike 1 uuendusega kavandatav muudatus tagab suurema paindlikkuse KOV-i rahvaraamatukogu korraldamiseks.
3.	§ 5 lg 1 - Ettepanek: täpsustada mitme KOVi poolt peetava rahvaraamatukogu asutamise ja pidamise tingimusi. See looks selgema raami otsuste ja lepete sõlmimisel.	Arvestatud	Eelnõu § 5 lõige 1 muudetud ja seletuskirja täiendatud.
4.	§ 6 - Ettepanek: lisada § 6-le täpsustav ajaraam või tähtajad, millal antud ülesanded ja tegevused maakondades lõppevad. Praeguses sõnastuses jääb eksitav mulje, et maakonnaraamatukogud jäävad alles.	Arvestatud	Eelnõu § 6 muudetud ja maakonnaraamatukogusid puudutav regulatsioon on viidud §-i 26.
5.	§ 8 lg 3 - Ettepanek: tähtajalise töölepingu sõlmimine meie hinnangul ei ole vajalik. Ja samuti on ebaselge, millest tuleneb toodud ajaline määr – 7 aastat+3 aastat? Tööandjal on võimalik töölepingu seaduse alusel ka praegu leping lõpetada, kui juht ei täida talle pandud ülesandeid või ei oma vastavaid kompetentse.	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõige 3 muudetud ja lõige 4 välja jäetud.
6.	§ 8 lg 5 - Ettepanek: lisada juhile nõue omada eesti keele oskust kõrghariduse tasemel.	Antud selgitus	Nõude lisamine RaRS-i ei ole otstarbekas, sest eesti keele oskuse nõuded on reguleeritud keeleseadus (RT I 2011, 1) mis sätestab, et kohaliku omavalitsuse asutuse asjaajamine toimub eesti keeles. Raamatukoguhoidja kutsestandardi lisa 2 on raamatukoguhoidja keelte oskustasemetel kirjeldused. Juhi

			ametikoha keelenõuete kehtestamine jääb kohaliku omavalitsuse pädevusse.
7.	§ 9 lg 1 - Ettepanek: täpsustada, mis on piisav haridus ja kompetents.	Antud selgitus	Mõlemad on sisustamata õiguse sätted, mis ei tee seaduse sätet selgemaks, vaid jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse.
8.	§ 9 lg 2 - Kommentaar: Kuidas on planeeritud kutsekoolituste mahud lähiajal? Kas Rahvusraamatukogu suudab tagada kõigi kutsekvalifikatsioonita töötajate koolitamise nominaalse õppeaja jooksul? Millised on kulud ja kes need katab?	Antud selgitus	Eelnõu ei näe ette raamatukoguhoidja kutseõppe mahu tavapärasest suuremat vajadust. Hariduse ja kutse omandamisega seotud kulud kannab töötaja ise või vastavalt kokkuleppele tööandja.
9.	§ 13 lg 2 p 2 - Ettepanek täpsustada ja kommentaar: kas tuleb KOVile kohustus minimaalse varustatuse tagamise kohta? Kui KOV peab lähtuma elanike arvust – siis kes määrab selle summa elaniku kohta, millest tuleb lähtuda?	Antud selgitus	§ 13 lõige 2 punkt 2 nimetatud tegevus on kohaliku omavalitsuse pädevuses.
10.	§ 13 lg 3 - Ettepanek: täpsustada riigipoolse toetuse määramise aluseid – kas aluseks on elanike arv? Täpsustada, mida tähendab osaliselt soetamine.	Antud selgitus	Riigieelarvest toetuse määramise tingimused ja korra kehtestab kultuuriminister määrusega. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid.
11.	§ 13 lg 4 - Ettepanek: lisada antud punktile täpsustav ajaraam või tähtajad, millal antud ülesanded ja tegevused maakondades lõppevad. Praeguses sõnastuses jääb eksitav mulje, et maakonnaraamatukogud jäävad alles.	Arvestatud	Eelnõu § 6 ja 13 lõige 4 muudetud ning maakonnaraamatukogusid puudutavad muudatused on viidud §-i 26.
12.	§ 29 lg 3 - Kommentaar: palume täpsustada kuidas toimub piirkondade määramine ja kuidas arvestatakse piirkondlike vajaduste ja ülesannete täitmise otstarbekust.	Antud selgitus	Eelnõu § 29 punkt 9 ERRS § 4 ¹ lõige 3 näeb ette, riigi haldusülesannete otstarbekaks täitmiseks on RaRa-l esindajad piirkondades üle Eesti.

			RaRa-le pannakse kohustus mitte koondada rahvaraamatukogude arendusüksuse tegevust üksnes pealinna, vaid pakkuda tuge ka spetsialistide poolt, kes on kohal erinevates Eesti piirkondades ja mõistavad seeläbi paremini kohalikke eripärasid ja rahvaraamatukogude vajadusi. Seadusega ei kirjutata RaRa-le siiski ette mitu piirkondlikku esindajat tal peab olema või kus nad peavad asuma, vaid see jääb koostöös KOV-idega RaRa otsustada.
13.	Väljaannete hankimine: Ettepanek: riigipoolne teavikute hankimise toetus peaks laekuma KOVile, et mitte dubleerida teavikute tellimiseks kuluvat ressursi, raamatupidamissüsteemide vahelise andmevahetuse korraldamist ja kulu ning vältida logistika kulu topelt maksmist. Komplekteerimine võiks jääda KOV tasandil otsustamiseks ja hankimiseks.	Antud selgitus	Eelnõu kohaselt on väljaannete valiku tegemine jätkuvalt KOV rahvaraamatukogu ülesanne. KOV toetuse eest väljaannete hankimist võib KOV rahvaraamatukogu asemel ja soovil teostada RaRa. Riiklik väljaannete toetus kantakse toetuse eest väljaannete hankijale KOV valitud väljaannete kuludeks, mis väldib raha ülekannete arvu (79 kande asemel üks ülekanne).
Tartu linn ja Tartu Linnaraamatukogu			
1.	Rahvaraamatukogude võrgustiku kardinaalne reform: 1. Eelnõus jäävad segaseks rahvaraamatukogude, sh linnade keskraamatukogude ülesanded ja rahastamismudelid, puudub ühtne lähenemine ja määratlus keskraamatukogudele. 2. Selgusetu on, kuidas hakkab praktiliselt toimima Rahvusraamatukogus asuva arenduskeskuse, kohaliku raamatukogu ja teiste raamatute või kirjandusega tegelevate üksuste, näiteks Eesti Lastekirjanduse Keskuse koostöö. 3. Statistika kogumiseks rakendatakse uus andmekogu Raju, mis eeldab kohati dubleerivaid tegevusi ja ka selliste andmete lisamist, mis juba on sisestatud kohalikesse dokumendihaldussüsteemidesse.	Osaliselt arvestatud	Seletuskirja on täiendatud. KOV-is on üks rahvaraamatukogu, mille struktuur koosneb keskraamatukogust ja haruraamatukogudest. Keskraamatukogu on haruraamatukogusid administratiivselt ja majanduslikult juhtiv keskne raamatukogu või üksus. Keskraamatukoguna käsitletakse ka administratiivüksust, kuhu on koondatud tsentraliseeritud juhtimis- ja tugifunktsioonid. Seega eelnõuga nähakse ette kohaliku omavalitsuse rahvaraamatukogu teenuse keskne juhtimine ning sellele vastavalt korrastatud struktuur (keskraamatukogu, haruraamatukogu, teeninduspunkt, rändraamatukogu). KOV rahvaraamatukogu põhiülesanded on sätestatud eelnõu § 2 lõikes 2 ja 3 ning rahvaraamatukogu teenuste korraldamine KOVis on keskraamatukogu ülesanne.

	<p>4. Olulise muudatusena on eelnõust jäänud välja varasemas seaduses kehtestatud elanike arvuga seotud tingimused rahvaraamatukogude loomiseks ja sulgemiseks. Raamatukoguvõrgu tasakaalustatud toimimine ei saa sõltuda otsustajate poliitilistest eelistustest. Seadus peab aitama tagada kõigi elanike võrdse juurdepääsu informatsioonile. Seda mitte vaid deklaratiivsel tasemel nagu praeguses eelnõus, vaid sõnastades konkreetseid tingimused ja nõuded.</p>		<p>Eelnõuga antakse rahvaraamatukogude riiklikud ülesanded täita RaRa-le, kuid sarnaselt kehtiva seadusega ei reguleerita eelnõuga praktilist tegevust ega koostööd. Praktiliste tegevuste kavandamiseks ja koostöö elluviimiseks on 2024. ning 2025. aastal moodustatud töörühmad, mis planeerivad iga riikliku ülesande protsesse, tegevusi ja koostööd.</p> <p>Eelnõuga ei reguleerita raamatukogude juhtimistöölaua RAJU rakendamist.</p> <p>Eelnõuga sätestatakse näitajad, millest KOV-il tuleb rahvaraamatukogude võrgu loomisel juhendada ja arvestada: 1) paikkonna elanike arv; 2) paikkonna asustustihedus ja asustusstruktuur; 3) kohalike elanike vajadused. Igal KOV-il tuleb loetletud asjaolusid ise kaaluda ning leida selle tulemusena parim lahendus tagamaks, et ükski paikkond ei jääks rahvaraamatukogu teenindusest välja ning rahvaraamatukogu ruumid ja teenused oleksid ligipääsetavad. Samas on eelnõuga jäetud kultuuriministrile kaalutusõigus määruse kehtestamiseks, et sätestada loetletud näitajatest lähtumise täpsemad tingimused ja kord.</p>
2.	<p>Kogude kujundamine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ei ole selget arusaama, kuidas hakkab raamatute tellimine ja kogude komplekteerimine toimuma pärast maakonnaraamatukogude sulgemist, esitatud ei ole andmeid, mis annaksid kindlust, et eelnõuga ette nähtud muudatused on kasulikud, kuluefektiivsed ja praktilised. 2. Nii kohalike raamatukogude kui piirkondlike üksuste toimimisloogika, ülesanded ja rahastamismudelid jäävad ebaselgeks. Kuna 	Antud selgitus	<p>Eelnõuga antakse rahvaraamatukogude riiklikud ülesanded täita RaRa-le, kuid sarnaselt kehtiva seadusega ei reguleerita eelnõuga praktilist tegevust ega koostööd. Praktiliste tegevuste kavandamiseks ja koostöö elluviimiseks on RaRa 2024. ning 2025. aastal moodustatud töörühmad, mis planeerivad iga riikliku ülesande protsesse, tegevusi ja koostööd.</p> <p>Ülesannete konsolideerimisel väheneb riiklike ülesandeid täitvate inimeste arv seniselt 58-lt 25-ni, mis kokkuvõttes tähendab oluliselt efektiivsemat riigiressursside kasutamist.</p>

	<p>arvepidamine hangitud teavikute üle hakkab käima kahe paralleelse töövoona (RaRa hangitav ja KOVi hangitav), siis toob see KOVile tööd juurde ega ole mõistlik. Praegusel kujul on Tallinna ja Tartu linnaraamatukogudele tehtud küll rahastamismudeli erisus, kuid tekib õigustatud küsimus, kas see erisus peaks piirduma ainult kahe mainitud linnaga. Seaduses tuleks selgelt välja tuua sellise erisuse alused.</p> <p>3. Tulevikus on plaanis korraldada kogu komplekteerimine üle Eesti hangetena (täna suurem osa raamatukogusid ei pea hankemenetlust tegema). Hankemenetlus teeb protsessi kallimaks ega võimalda kasutada ostmiseks soodusmüüke.</p> <p>Arusaamatuks jääb, kuidas hakkavad rahvaraamatukogud hankima pärast 2027. aastat näiteks välismaiseid väljaandeid. Korduvalt on tehtud ettepanek, et Rahvusraamatukogu ülesanne peaks olema kõigile Eesti rahvaraamatukogudele välismaise e-sisu hankimine (nii nagu ELNET Konsortsium teeb teadusraamatukogude andmebaaside ja e-ajakirjade ühishankeid). Paraku on see ettepanek jäänud vastusetu.</p>	<p>Eelnõuga jääb kehtima kehtiva seadusega sarnane KOV rahvaraamatukogude rahastamismudel, selle erinevusega, et hankimise teenust osutab 15 KOV asemel RaRa.</p> <p>Eelnõu § 13 lõige 4 punkti 1 on lisatud täpsustus sõna „osaliselt“ ja selle muudatuse sisu on avatud seletuskirjas. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid. Kultuuriminister kehtestab määrusega rahvaraamatukogudele väljaannete soetamise toetuse tingimused ja korra. Määruse kavand on eelnõule lisatud.</p> <p>Ka kehtiva seaduse alusel peetakse riigi toetuse ja KOV eelarve vahendite osas eraldi arvestust.</p> <p>Väide, et hankemenetlus muudab komplekteerimise kallimaks ja piirab soodusmüükide kasutamist, ei ole põhjendatud. Riigihangete alusel läbiviidavate hangete eesmärk on tagada hankija rahaliste vahendite läbipaistev, otstarbekas ja säästlik kasutamine, isikute võrdne kohtlemine ning konkurentsi efektiivne ärakasutamine riigihankel. Samuti võimaldab raamleping sõlmida lepinguid (sh reguleerivad tingimused) ühe või mitme ettevõtjaga. Lisaks ei välista hankemenetlus sooduspakkumiste arvestamist, need saab samuti hanketingimustes ette näha.</p> <p>Eelnõuga antakse RaRa-le riigi rahvaraamatukogude valdkonna haldusülesanded ulatuses, mis on sätestatud eelnõus või tulenevad nende täitmiseks kehtestatud rakendusaktidest, sh toetuste kasutamise tingimustest ja korrast.</p>
--	--	--

			RaRa saab koostöös rahvaraamatukogudega alustada välismaiste e-väljaannete hankimisekavandamist kohalike omavalitsuste eelarvevahendite arvelt pärast seda kui rahvaraamatukogudele väljaannete hankimise ülesanne on RaRa-le üle antud.
3.	<p>Üleriigilise raamatukogude andmekogu loomine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Eelnõuga kavatakse kohustuslikus korras liita kõik rahvaraamatukogud uue raamatukogusüsteemiga (ÜÜRS), kuid näiteks Tartu ja Tallinna keskraamatukogude jaoks võib see tähendada eraldumist ülikoolide ja teiste teaduskogude ühisest andmebaasist (ESTER/Sierra), mida need raamatukogud kindlasti ei soovi, sest see tähendaks nende lugejate jaoks oluliselt teenuse kvaliteedi langust. 2. Praeguse teadmise põhjal ei soovi ei ülikoolid ega Eesti Raamatukoguvõrgu (ELNET) Konsortsium liituda loodava Rahvusraamatukogu hallatava uue ühtse andmekoguga. ELNET Konsortsiumi näol on tegu juba pea 30 aastat toiminud demokraatliku koostöövõrgustikuga, kus erineval õiguslikul alusel tegutsevaid asutusi puudutavad otsused võetakse vastu ühiselt. ÜÜRSi mudel on tunduvalt jäigem ja näeb andmekogu haldajatena Kultuuriministeeriumi ja Rahvusraamatukogu. 3. Mitme piirkonna rahvaraamatukogu on ühendatud kooliraamatukoguga. Kuidas 	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu seletuskirja muudetud ja täpsustatud. Kulupõhise tasu alusel rahvaraamatukogude andmekogu kasutamise kulud katab Kultuuriministeerium.</p> <p>Kultuuriministeerium on algatanud ELNET Konsortsiumi ettepanekul „Kultuuripärandi digitegevuskava 2024-2029“ muutmise, et lisada tegevuskavasse partneritena MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium, sh Eesti avalik-õiguslikud ülikoolid ning kirjeldada tegevuskavas osapoolte rollid ja vastutus ühtse üleriigilise raamatukogusüsteemi hankimisel ja juurutamisel. Seega on ülikoolidel jätkuv huvi raamatukogude andmekogu kasutamiseks, kuna see võimaldab erinevatel raamatukogudel teha oma kogud kättesaadavaks ühest andmekogust.</p> <p>Kõik avalikku teenust pakkuvad raamatukogud (näiteks teadus- ja erialaraamatukogud ning kooliraamatukogud) saavad andmekoguga liituda soovi korral. Kooliraamatukogudele on kaasamissüritused läbi viidud.</p> <p>Raamatukogude andmekogule ülemineku ja rakendamise aega on pikendatud ja see on kavandatud jõustuma 2027. aasta 1. juulil koos teiste raamatukogude andmekogu puudutavate sätetega.</p>

	<p>sellisel juhul kataloogiga toimitakse – kas ka kooliraamatukogud on kavas ÜÜRSiga liita?</p> <p>4. Andmekogu loomise ja süsteemi hanke ajakava ning prioriteedid on ebaloogilised. Kavas on esmalt tööle panna e-kataloog ja seejärel hankida raamatukogusüsteem, tavaliselt tehakse seda teises järjekorras. See seab kahtluse alla tegevuste õnnestumise.</p> <p>5. Kuigi eelnõu kohaselt on andmekoguga liitumine ja andmekogu kasutamine rahvaraamatukogule tasuta, peavad raamatukogude omanikud osaliselt katma andmekogu ülalpidamisega seotud kulud. See sõnastus jääb segaseks ega võimalda aru saada, millised on KOVi tegelikud kohustused ja kulud pärast andmekoguga liitumist.</p>		
4.	<p>Raamatukogude personal</p> <p>1. Kvaliteetse teenuse pakkumine eeldab raamatukoguhoidjate pädevust. Peame vajalikuks seaduse tekstis sätestada, et raamatukogus töötavad kõrgharidusega või raamatukoguhoidja kutsekvalifikatsiooniga raamatukoguhoidjad, kelle palk on võrdsustatud õpetajate palgaga. Eelnõus toodud sõnastus “piisav haridus” jääb ebamääraseks ega väljenda selgelt raamatukogude tegelikke vajadusi.</p> <p>2. Seadusega püütakse reguleerida raamatukogu juhiga sõlmitava lepingu sisu. See peaks jääma KOVi otsuseks ja olema ühtmoodi reguleeritud kõigis KOVi</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Eelnõu § 8 lõige 3 ja 4 ning seletuskiri muudetud.</p> <p>Eelnõu § 9 kehtestab haridus- ja kutsenõuded vaid neile raamatukoguhoidjatele, kes täidavad rahvaraamatukogu põhiülesandeid. Samas ei nõuta kitsalt erialast kõrgharidust, vaid piisavat haridust ja kompetentsust, mistõttu on nõue eesmärgipärane ja realistlik.</p> <p>Kõigil raamatukoguhoidjatel ei pea olema kõrgharidust, sest raamatukogude tööülesanded ja vastutus on erineva keerukusastmega. Osa töödest on praktilised ega eelda akadeemilist ettevalmistust.</p> <p>Haridus- ja kutsenõuded ei laiene rahvaraamatukogu töötajatele, kes täidavad muid ülesandeid (näiteks pakuvad tugiteenuseid).</p>

	asutustes/osakondades. Seda ei pea tegema rahvaraamatukogu seadusega.		Kohalik omavalitsus kehtestab rahvaraamatukogu ülesannete täitmiseks ametikohtadele vastavad haridusnõuded.
5.	<p>Probleemid huvirühmade kaasamise ja kommunikatsiooniga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seaduse ettevalmistamise protsessis on esinenud probleeme huvirühmade kaasamisega. ELNET Konsortsium ja teadusraamatukogud on sisuliselt jäetud kõrvale, seejuures on teadusraamatukogud juba mitu korda andnud märku rektorite nõukogule, Haridusministeeriumile ja Kultuuriministeeriumile, et nad ei ole arengutega rahul. Esitatud ei ole konkreetseid tegevusplaanide, rahastusmudel on ebaselge, puudub kindlus KOV-ide kohustuste osas tulevikus. Suure tõenäosusega KOVide kulud kasvavad. 2. Ka Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing on saatnud ministriile pöördumise ettepanekuga muuta reformi sisu, sest selle eesmärgid ei ole mõistlikud. Nende ettepanek on jätta alles töötasutoetus maakonnaraamatukogudele vastavalt piirkonna suurusele ja kaaluda veelkord komplekteerimise tsentraliseerimise vajalikkust, kuna pakutud mudel ei too kaasa kulude kokkuhoidu, suurendab ajakulu teaviku jõudmisel kohalikesse raamatukogudesse ja asetab teatud raamatumüüjad monopoolsesse seisundisse. Ühtlasi tuleks kaaluda ka üleriikliku logistikasüsteemi tekitamise otstarbekust. 	Osaliselt arvestatud	<p>Kultuuriministeerium pikendas eelnõu koostamise aega ja korraldas koos Eesti Linnade ja Valdade Liiduga kohtumisi eelnõu muutmiseks ning täiendamiseks.</p> <p>Arvestame ettepanekuga ning pöörame edaspidi veelgi enam tähelepanu huvirühmade kaasamisele ja kommunikatsiooni parendamisele.</p> <p>Samas ei saa nõustuda väitega, et ELNET Konsortsium oleks kõrvale jäetud. ELNET Konsortsiumi esindaja on kuulunud käskkirjaga kinnitatud kultuuriministriile nõuandvasse Rahvaraamatukogude Nõukogusse kogu eelnõu protsessi jooksul. Nõukogu tegutses samal ajal ja samas koosseisus ka seaduse eelnõule ettepanekute tegemise töörühmana.</p> <p>ELNET Konsortsiumi ja Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu esindajate ettepanekuid ja muudatusettepanekuid arutati eelnõu koostamise käigus, kuid kõiki ettepanekuid ei olnud võimalik arvestada.</p> <p>Erinevalt kehtivast seadusest on eelnõuga selgelt määratletud KOV rahvaraamatukogu ülesanded ja RaRa-le antavad riigi rahvaraamatukogude valdkonna haldusülesanded ning finantseerimine.</p>

	<p>3. Tartu linn teeb ettepaneku tööd rahvaraamatukogu seaduse eelnõuga jätkata. Tuleks kaaluda, millises ulatuses on mõistlik ja kuluefektiivne muuta senist toimivat rahvaraamatukogude võrgustikku. Täpsemalt tuleks sätestada riigi ja KOVide ülesannete jaotus ja mõlema poole kulud.</p> <p>4.</p>		
Võru linnavalitsus ja Võru Keskraamatukogu			
1.	<p>Maakonnaraamatukogu 4 töötaja palgakulu toetamise lõpetamine Kultuuriministeeriumi poolt</p> <p>1. juulist 2026. a jääb eelnõu kohaselt ära riigipoolne töötasutoetus maakonnaraamatukogudele 2 töötaja osas (Võrumaa Keskraamatukogus direktor ja lasteosakonna juhataja). 1. jaanuarist 2027 kaob riigi toetus veel 2 töötaja osas (komplekteerimisosakonna juhataja ja komplekteerija).</p> <p>Võru linnavalitsusele lisandub kuluna kokku üle 100 000 euro nelja inimese aasta töötasude summana, mille KOV peaks leidma oma eelarvest, kui ei soovi neid töötajaid koondada. Riigi tasandil räägitakse raamatukogude reformiga kaasnevast kokkuhoiust, aga KOVi tasandil ootab ees kulude suurenemine.</p>	Antud selgitus	<p>Riik on toetanud täiendavalt ainult raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid ega ole toetanud kohaliku omavalitsuse rahvaraamatukogu ülesannete täitmist. Riigi ülesannete üleandmisel arendusüksusele lõppeb täiendavate ülesannete osutamine teiste kohalike omavalitsuste rahvaraamatukogudele.</p>
2.	<p>Ühine tarkvarasüsteem (ÜÜRS)</p> <p>1. jaanuarist 2027 on kõik rahvaraamatukogud <u>kohustatud</u> liituma andmekoguga, mida hetkel veel olemas ei ole ja mille hankedokumente alles koostatakse. Põhiseaduse 14. peatükk tagab kohaliku omavalitsuse autonoomia ehk õiguse otsustada ja korraldada kõiki kohaliku elu küsimusi iseseisvalt. Selline seadusega pandud liitumiskohustus riivab KOVi autonoomiat, KOVil peab olema õigus ise</p>	Antud selgitus	<p>Eelnõuga asutatakse raamatukogude andmekogu, mis on ka andmekogu rakendamise eelduseks.</p> <p>Eelnõu koostamisega paralleelselt on läbi viidud andmekogu hankimiseks ja rakendamiseks vajalikud analüüsid, kaasamised ja ette valmistatud hanked. Raamatukogude andmekogu koosneb kahest komponendist: e- kataloog ja raamatukogusüsteem. E-kataloogi hange ja arendamine algas 2025. aastal ning raamatukogusüsteemi hange toimub 2025. aasta lõpus.</p>

<p>otsustada, kuidas ta oma haldusalas oleva raamatukogu tööd korraldab.</p> <p>Ühise tarkvarasüsteemi ostmiseks kuulutatakse hange välja alles 2025. aasta lõpus. Sellega peaksid liituma seni kolme erinevat tarkvara (RIKS, Urram, Sierra) kasutavad rahvaraamatukogud, mille tagajärjel tekib tohutu hulk väljaannete mitmekordseid kirjeid ja kindlasti ka mitmekordseid lugejate isikuandmeid. <u>Kes hakkab neid andmeid korrastama ja kust tuleb rahastus selle ajamahuka töö tegemiseks?</u></p> <p>Ühise e-kataloogi ja ÜÜRSi loomise kulud võivad 2022. aastal koostatud raamatukoguteenuste ärianalüüsi alusel ulatuda ligikaudu 1,4 miljoni euron, ÜÜRSi hinnanguline aastane ülalpidamiskulu aga on ~600 000€. <u>Kas ja millised kulud võivad sellega seoses lisanduda edaspidi kohalikule omavalitsusele?</u></p> <p>Eelnõu seletuskirja kohaselt on plaanis hankida uus raamatukogu tarkvarasüsteem karbitootena. Kes tasub edaspidi raamatukogusüsteemi täiendavate funktsionaalsuste eest? Kindlasti on tarvis välismaisele karbitootele juurde osta mitmeid mooduleid ja nende moodulite lisamine ei ole ilmselt odav. <u>Kas on analüüsitud, kui suured kulud tekivad sellest edaspidi KOVidele?</u></p> <p>ÜÜRSi kasutuselevõtmise üks eesmärke on lugejate rahulolu suurendamine. Käesoleval aastal Rahvusraamatukogu poolt korraldatud üle-eestilise rahuloluküsitluse tulemusel oli Võrumaa Keskraamatukogu lugejate keskmine rahuloluhinnang raamatukogu tööga 9,85 punkti (maksimum oli 10). Ligilähedaselt samad näitajad olid kõigis Võru</p>		<p>Kuna raamatukogude andmekogu kasutamise rahvaraamatukogudele kohustuslikuks muutmine kujutab endast sekkumist KOV-ide õigusesse iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, katab riik selle tasakaalustamiseks andmekoguga liitumise ja selle kasutamise kulud, mis praegu kasutusel olevate raamatukogusüsteemide puhul on KOV-ide endi kanda.</p> <p>Üldise huviga arenduste kulu katmiseks taotleb RaRa toetust erinevatest rahastamise allikatest (riigieelarve, struktuurivahendid jm).</p> <p>Andmekogusse migreeritavate väljaannete ja lugejate isikuandmete korrastamine on kavandatud võimalikult suures ulatuses automatiseerida.</p>
--	--	---

	maakonna rahvaraamatukogudes. Arusaamatu on soov lugejate rahulolu suurendamiseks, kui nad on niigi rahul.		
3.	<p>Kogude kujundamine</p> <p>Eelnõu kohaselt hakkab Eesti Rahvusraamatukogu tegelema riikliku toetuse eest väljaannete keskse hankimisega, aga Võru linnas on KOVi toetus väljaannete ostmiseks peaaegu sama suur kui riigilt saadav toetus, millega jääb tegelema raamatukogu töötaja ja ka riikliku toetuse eest hangitavate väljaannete tellimuse peab tegema ikkagi komplekteerija. Komplekteerimise töö ei kao, aga muutub mingis osas dubleerituks. Eeldatavasti hakatakse edaspidi riigi toetuse osas väljaannete hankimiseks korraldama hankeid, mis tegelikult võib väljaannete hindu tõsta, sest puudub paindlikkus ja võimalus osta väljaandeid soodusmüükidelt. Raamatukogude töökorraldus näeb ette ka järelkomplekteerimise, millega endiselt peab tegelema kohapeal olev inimene ja mis on aeganõudev töö.</p> <p>Eelnõu kohaselt toetatakse riigieelarvest <u>osaliselt</u> rahvaraamatukogude väljaannete soetamist. Praegu on rahastamine seotud elanike arvuga, aga <u>millistel alustel hakkab see edaspidi toimima, jääb ebaselgeks.</u> Väljaannete raamatupidamislik arvestus hakkab eelnõu kohaselt olema kahes osas: üks arvestus RaRa poolt ja teine KOVi hangitavate väljaannete osas. Võru Linnavalitsuses ei ole praegu väljaanded põhivarana arvel, aga eelnõu kohaselt peaksid edaspidi olema. <u>Need muudatused tekitavad KOVi raamatupidamises lisatööd.</u></p>	Antud selgitus	<p>Eelnõu kohaselt hangib RaRa väljaandeid riigi toetuse eest ja KOV rahvaraamatukogu soovil ka KOV väljaannete soetamiseks mõeldud vahendite eest. RaRa väljaannete hankimise ülesanne hõlmab ka järelkomplekteerimist.</p> <p>§ 13 lõige 4 punkti 1 on lisatud täpsustus sõna „osaliselt“ näol ja selle muudatuse sisu on avatud seletuskirjas. Rahvaraamatukogude kogude täiendamine uute väljaannetega on eelkõige rahvaraamatukogude pidajate ehk KOV-ide ülesanne. Riigi panus on siin üksnes täienduseks, et rahvaraamatukogudel oleks võimalus pakkuda lugejatele laiemat valikut kvaliteetseid väljaandeid. Kultuuriminister kehtestab määrusega rahvaraamatukogudele väljaannete soetamise toetuse tingimused ja korra. Määruse kavand on eelnõule lisatud.</p> <p>Ka kehtiva seaduse alusel peetakse riigi toetuse ja KOV eelarve vahendite osas eraldi arvestust.</p> <p>Rakendusakti kavandis „Rahvaraamatukogude töökorralduse eeskiri“ nähakse ette, et rahvaraamatukogusse soetatud raamatud on raamatukogu põhivara, kuna neid kasutatakse raamatukoguteenuse osutamisel pikema perioodi jooksul kui üks aasta ning seetõttu vastavad nad põhivara tunnustele. Riiklike haldusülesannete etapiviisilise RaRa-le volitamise eesmärk on muuta senine killustatud raamatukogude valdkonna riigi haldusülesannete korraldus ühtseks ning efektiivsemaks.</p>

	<p>Raamatute hankimise ja logistika osas pole mingit kindlat selgust, kuidas väljaanded raamatukogudeni jõudma hakkavad ja kas selle eest ei lisandu taas KOVile täiendavaid kulusid. Praeguse süsteemi järgi toovad kirjastused Võrumaa Keskraamatukogule väljaandeid tasuta mitu korda nädalas, süsteem toimib hästi juba palju aastaid. Maakonna rahvaraamatukogud saavad väljaanded kätte Võrumaa Keskraamatukogust. Mõistetamatu on, miks tahetakse muuta midagi, mis niigi hästi töötab.</p>		
4.	<p>Eelnõu § 8 lg 3 kohaselt sõlmitakse rahvaraamatukogu juhiga tähtajaline tööleping. Võru Linnavalitsus sõlmib töölepingu kõigi hallatavate asutuste juhtidega ja arusaamatud on ühe hallatava asutuse juhiga (raamatukogu) sõlmitava lepingu erisused, mida seadus reguleerima hakkab. <u>Tähtajalise lepingu ennetähtaegse lõpetamise vajaduse korral majanduslikul põhjusel töandja algatusel võivad lisaks KOVile kaasnedä täiendavad kulud.</u></p>	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõige 3 muudetud ja lõige 4 välja jäetud.
5.	<p>Eelnõu § 16 lg 3 kohaselt peab rahvaraamatukogu korraldama elanikele, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised raamatukogu külastama, nende soovil tasuta koduteeninduse. Seadusega pannakse KOVidele kohustus, aga ei eraldata vahendeid selle kohustuse täitmiseks. Nii on see olnud aastakümneid ja pole teada, et see uue seaduse vastuvõtmisel muutuks. Võrumaa Keskraamatukogu koduteeninduse nimekirjas on 49 inimest, kellest 25 tellivad regulaarselt raamatuid koju. <u>Rahvastik vananeb ja võib eeldada edaspidist koduteeninduse kulude kasvu, mis jääb ainult KOVi rahastada.</u></p>	Antud selgitus	Samasisuline säte on kehtiv RaRS § 15 lõige 6. Eelnõu sättega ei lisandu KOV-ile uusi kohustusi.

<p>6.</p>	<p>Piirkondlike üksuste loomine. Eelnõu kohaselt luuakse Eestis reformi tulemusel neli raamatukogude piirkondlikku üksust, mille peamine roll on toetada raamatukogusid riiklike haldusülesannete osas. Riiklike raamatukoguteeninduse koordineerimise ülesannete ja nende rahastuse mudeli väljatöötamise analüüsist selgub, et muudatuste tulemusena ei teki ka riigi tasandil kulude kokkuhoidu, millega on seni tihti põhjendatud uue süsteemi loomist. Paljusid ülesandeid hakatakse täitma dubleeritult piirkondlikus üksuses ja hetkel veel maakonnaraamatukogudena töötavates rahvaraamatukogudes. Analüüsis on kirjeldatud mudelit, mille kohaselt oleksid riiklikud koordineerimisülesanded korraldatud tsentraalselt. Välja on toodud antud mudeli realiseerumise eeldused, mis peavad olema enne selle ellu viimist läbi mõeldud ja rakendatud. 1) Ühine raamatukogude infosüsteem, mis võimaldab informatsiooni reaalsajas edastamist ning pikaajast säilitamist. 2) Ühine ürituste-koolituste planeerimise süsteem, mis võimaldab omada ülevaadet kõikidest riigis korraldavatest koolitustest raamatukogutöötajatele. 3) Aruandluse raames esitatavate näitajate defineerimine, mis võimaldaks maakondade (või KOVide) raamatukogude tegevusi aastast aastasse planeerida, võrrelda ning sellest lähtuvalt vajadusel tegevust muuta. Ühtegi neist tingimustest pole praeguseks täidetud. Võrumaa Keskraamatukogu jääks eelnõu kohaselt Lõuna piirkonnaüksuse haldusalasse, kus 3 inimest</p>	<p>Antud selgitus</p>	<p>Eelnõu näeb ette, et Rahvusraamatukogu esindajad täidavad riigi haldusülesandeid piirkondades üle Eesti, kuid ei täpsusta piirkondlike esindajate ega üksuste arvu, mis võib piirata ülesannete otstarbekat täitmist. Riiklike haldusülesannete etapiviisilise RaRa-le volitamise eesmärk on suurendada raamatukoguteenuste kasutajakesksust, kättesaadavust ja muuta senine killustatud raamatukogude valdkonna riigi haldusülesannete korraldus ühtseks ning efektiivsemaks. Samuti on tulevikus riigile ühe andmekogu ülalpidamine ja arendamine kulutõhusam.</p>
-----------	---	------------------------------	---

	hakkavad nõustama 140 raamatukogu, sealhulgas ka Tartu, Põlva ja Valga piirkonna raamatukogusid. On juba ette selge, et piirkonna suuruse tõttu jääb nõustamine tagasihoidlikuks ja maakondade rahvaraamatukogud pöörduvad endiselt abi saamiseks praeguste maakonnaraamatukogude töötajate poole, tekib töö dubleerimine.		
Põltsamaa Raamatukogu			
1.	Eelnõu § 2 lg 1 p 2 – asendada mõiste “ühistarbimist” mõistega “kooskasutamist”.	Mitte-arvestatud	Mõiste “kooskasutamine” ei ole õiguskeeles kasutusel ega ole tähenduselt üheselt mõistetav.
2.	Eelnõu § 2 lg 2 p 4 - jätta välja sõna “eriti”.	Mitte-arvestatud	Laste ja noorte lugemisharjumuse kujunemist soodustavate tegevuste korraldamise rõhutamine on vajalik, sest laste ja noorte lugemisharjumuse kujunemine on raamatukogu pikaajalise mõju ja haridust toetava rolli seisukohalt strateegiliselt oluline.
3.	Eelnõu § 4 lg 2 ja 3 - asendada mõiste “paikkond” täpsema mõistega (ÕS- <i>Paikkond on täpselt piiritlemata maa-ala, mis halduslikult võib kuuluda ühe või ka mitme asustusüksuse piiresse. Paikkonna piires ei pea olema inimasustust</i>).	Mitte-arvestatud	Mõiste „paikkond“ on kasutusel ka kehtiva seaduse § 14 lõikes 1. Mõiste “paikkond” hõlmab asustatud kohta koos selle ümbrusega, aidates välditakse olukordi, kus asustus aja jooksul muutub või alles kujuneb. Käesolevas kontekstis mõistetakse paikkonna all kohaliku omavalitsuse territooriumil asuvat täpselt piiritlemata maa-ala, mille elanikke harukogu ennekõike teenindab. Eesti Keele Instituudi Sõnaveeb annab EKI ühendsõnastikus 2025 mõistele “paikkond” järgmise seletuse: “asustatud (maa)koht koos selle lähema ümbrusega; täpselt piiritlemata suurem maa-ala, teatav piirkond”.
4.	Eelnõu § 4 lg 6 - <i>Rahvaraamatukogu ümberkorraldamisest või tegevuse lõpetamisest teatab kohaliku omavalitsuse üksus kirjalikult Kultuuriministeriumile vähemalt üks kuu enne volikogu otsuse tegemise kavandatavat tähtpäeva.</i>	Mittearvestatud	Etteteatamise aega eelnõuga ei muudeta ja see jääb samaks, mis sätestatud kehtiva RaRS § 12 lõikes 2 ja on “vähemalt üks kuu enne kavandatavat tähtaega”, mis on piisav, et hinnata muudatuse õiguspärasust.

	Huvihariduse puhul peab olema etteteatamise aeg olema pikem.		
5.	Eelnõu § 9 lg 1 - lisada peale sõna “haridus” sõna “kvalifikatsioon”.	Arvestatud	Eelnõu § 9 lõige 1 muudetud ja seletuskiri täiendatud. Välja jäetud “ja kompetents” ning “kutsekvalifikatsioon” asendatud mõistega “kutse”.
6.	Eelnõu § 18 lg 2 – jätta välja p 6 (koduteeninduse vajadus).	Mittearvestatud	Isiku terviseandmetega seotud andmete töötlemiseks täiendatud töödeldavate isikuandmete loetelu. Koduteeninduse osutamiseks tehakse lugejakirjesse vajalik märge. Kuna koduteenindust pakutakse just tervislikust seisundist tulenevalt, tähendab ka taolise märke olemasolu vähemalt kaudselt isiku terviseandmete töötlemist.
7.	Eelnõu § 18 - jätta välja lõige 3.	Mittearvestatud	Täpselt samasisuline säte on kehtiv RaRS § 15 ¹ lõige 3. Säte annab koduteeninduse vajaduse hindamisel õiguse töödelda isiku terviseandmeid.
8.	Eelnõu 18 lg 8 - jätta välja lauseosa “või puude kestuse lõppemisel”.	Mittearvestatud	Kehtivas RaRS-is ei ole sätestatud, et puude andmed kustutatakse ka puude kestuse lõppemisel. Seegi muudatus tagab, et kõnealuseid andmeid töödeldakse üksnes seni, kuni see on teenuste osutamiseks vajalik.
9.	Eelnõu 29 p 14 - jätta välja lauseosa “või puude kestuse lõppemisel”.	Mittearvestatud	Kuna RaRa ja rahvaraamatukogud hakkavad lugejate isikuandmete töötlemiseks kasutama raamatukogude andmekogu, siis on ühtne lähenemine andmete õigsuse kontrollimise ja kustutamise küsimustes eelistatud lahendus ning vastavate põhimõtete sätestamine ERRS-is põhjendatud.
Rakvere Raamatukogu			
1.	§ 9 (1) Raamatukogutöötajal, kes täidab.... piisav haridus ja kompetents... Asendada sõna „piisav“ sõnaga „sobiv“.	Mittearvestatud	Mõlemad on sisustamata õiguse sätted, mis ei tee seaduse sätet selgemaks, vaid jätab kohaliku omavalitsuse üksusele suurema vabaduse.
2.	§ 18 (2) ...rahvaraamatukogu töötleb lugeja ja vajaduse korral tema seadusliku esindaja isikuandmeid: ... elektronposti aadress, kui see on olemas;	Arvestatud	Eelnõu § 18 lõige 2 (uue numeratsiooni kohaselt lõige 4) sõnastus on muudetud.

	Jätta välja lisaklausel „kui see on olemas“, sest sellist sõnastust võiks kasutada ka telefoninumbri kohta.		
3.	<p>§ 18. (5) Lugeja andmete õigsust kontrollitakse kord aastas rahvaraamatukogu külastusel.</p> <p>Kuidas toimub andmete kontroll juhul, kui lugeja kasutab raamatukoguteenuseid, kuid raamatukogu füüsiliselt ei külasta (tellib läbi elektronkataloogi raamatud raamatukappi, tagastab tagastuskasti)?</p> <p>Ettepanek – sõnastada punkt ümber nii, et andmeid kontrollitakse kord aastas (ja seletuskirjas avada see punkt nii, et andmeid kontrollitakse kas füüsilisel külastusel või elektronkataloogi kasutamisel).</p>	Osaliselt arvestatud	<p>Samasisuline säte on kehtiva RaRS § 15¹ lõige 5. Seletuskirja täiendatud.</p> <p>Raamatukogu külastus võib olla kas füüsiline või e-teenuseid kasutades. Eelnõuga ei seata lisatingimust, millist kanalit või füüsilist ruumi peaks lugeja kasutama (telefon, e-kataloog, füüsiliselt), et rahvaraamatukogu saaks lugeja andmete õigsust kontrollida. Kanalite lisandumisel muutuks mitteammendav loetelu piiravaks või oleks takistuseks.</p>
Saare Maakonna Keskraamatukogu			
1.	§ 1 (1) ütleb, et seadus sätestab rahvaraamatukogude valdkonna finantseerimise alused ja seletuskirjast ilmneb, et kõnealuse seaduse ja selle rakendusaktide alusel toetatakse lisaks rahvaraamatukogudele ka teisi rahvaraamatukogude valdkonda panustavaid asutusi ja isikuid. Küsimusi tekitas mõiste „valdkond“, sest milliseid asutusi ja isikuid silmas peetakse ning millises ulatuses ja mis vahenditest toetatakse, seda seletuskirjas välja ei tooda.	Antud selgitus	RaRS eelnõu sätestab rahvaraamatukogude valdkonna tegevust toetava finantseerimise korralduse. Rahvaraamatukogude valdkonna finantseerimine hõlmab ka kohalikele omavalitsustele kui juriidilistele isikutele antavaid toetusi (näiteks rahvaraamatukogude investeringute toetus). Rahvaraamatukogude andmete haldamiseks vajaliku raamatukogude andmekogu haldamise kulud on samuti osa rahvaraamatukogude valdkonna kuludest, mida Kultuuriministerium katab andmekogu teenust osutavatele asutustele (nt tarkvara omanikule, arendajatele).
21.	§ 3 lg 1 - Rahvaraamatukogu õiguslik seisund. Leiame, et piisab esimesest lausest: Rahvaraamatukogu on kohaliku omavalitsuse asutus.	Mittearvestatud	Eelnõu § 3 lõike 1 uuendusega kavandatav muudatus tagab suurema paindlikkuse KOV-i rahvaraamatukogu korraldamiseks.
3.	Me ei lugenud välja seda, kuidas piirkondlike üksuste korraldatud täienduskoolitustel osalemine oleks finantseeritud. Väljaspool Saaremaad toimuvatel koolitustel osalemise teeb keeruliseks suur aja- ja rahakulu. Varahommikune ühistranspordiühendus mandriga on väga halb. Et Tallinnas või nn piirkonnas	Antud selgitus	<p>Rahvaraamatukogu valdkonna finantseerimine on sätestatud eelnõu §-s 13.</p> <p>Rahvaraamatukogu on KOV asutus ja seda finantseeritakse § 13 lõikes 1 loetletud allikatest. Riigieelarvest toetatakse § 13 lõike 3 punktis 2 kohaselt sihtotstarbeliste taotlusvoorude</p>

	kell 10 või 11 algavale koolituspäevale jõuda, tuleb eelmisel päeval kohale minna ja broneerida majutus või sõita samal hommikul lennukiga, ka siis riskides hiljaks jäämisega. 12 maakonna külaraamatukogu on nädalas avatud vähem kui viis päeva. Lugejatele mõeldes ei taheta raamatukogu mitmeks päevaks sulgeda. Kõike eelnevat arvestades peavad raamatukogutöötajad väga oluliseks, et koolituspäevad erinevatel teemadel toimuksid Kuressaares kohapeal.		kaudu raamatukogutöötajate erialaste teadmiste omandamist ja parandamist. Sarnaselt maakonnaraamatukogu korraldatud koolitustega kasutatakse koolitustel osalemiseks erinevaid võimalusi (nt veebikoolitused, KOV-is kohapeal koolitamine) ja ressursse (KOV eelarve, riigi toetus).
4.	§ 8 – Rahvaraamatukogu juht. Tähtajalise töölepingu sõlmimine ei ole meie arvates vajalik. Ei ole selge, millest tuleneb toodud ajaline määr – 7 aastat+3? Tööandjal on võimalik töölepingu seaduse alusel ka praegu leping lõpetada, kui juht ei täida talle pandud ülesandeid või ei oma vastavaid kompetentse.	Arvestatud	Eelnõu § 8 lõige 3 muudetud ja lõige 4 välja jäetud.
5.	§ 9 - Raamatukogutöötaja. Milline haridus ja kompetentsid on piisavad? Vajalik oleks täpsustus. Kuidas on planeeritud kutsekoolitus lähiajal? Millised on kulud ja kes need katab?	Antud selgitus	Eelnõuga ei reguleerita kutsekoolitust. Raamatukoguhoidja kutsestandardites on kirjeldatud raamatukoguhoidja tööks vajalikud pädevused. Kohaliku omavalitsuse üksuse pädevuses on asutuse täpsema juhtimisstruktuuri, koosseisu ja ametikohtadel nõutava pädevuse määramine. Raamatukoguhoidja pädevused on sõnastatud raamatukoguhoidja kutsestandardis, mis on siini aluseks nii õppekavade loomisel kui ka kohaliku omavalitsuse asutuses raamatukoguhoidjate täienduskoolituste korraldamisel.
6.	Kui on 4 piirkondlikku üksust, siis kuidas 4-5 endist maakonda ühendava üksuse 2 töötajat saavad tunda kõigi piirkondade kohalikke olusid, keelt ja kogukonna eripärasid?	Antud selgitus	Piirkondades esindajate ametikohtadele saavad kandideerida kohalikke olusid, keelt ja kogukonna eripärasid tundvad raamatukoguhoidjad.
7.	Mida mõeldakse keskuse all? Kas RaRa? Tallinn? Kas keskraamatukogu?	Antud selgitus	Puudub viide eelnõu või seletuskirja §-le, kus täpselt „keskuse“ mõiste vajaks täpsustamist.

8.	Tundub, et piirkondlikud üksused siiski dubleerivad, sest iga raamatukogu peab oma statistilised andmed ise sisestama RAJU keskkonda.	Antud selgitus	Piirkondades esindajate ülesanded on rahvaraamatukogude spetsialistidega läbi arutatud ja sõnastatud. Piirkonna esindajate ülesanne ei ole statistiliste andmete esitamise juhendamine.
9.	<p>KuM selgitus: <i>Ei tähenda topelttööd – eesmärk on dubleerimise vähendamine. Piirkondlikud üksused võtavad üle standardiseeritud ja korduvad ülesanded (nt statistika kogumine, tagasiside andmine), mida iga raamatukogu eraldi ei peaks tegema.</i></p> <p>Tundub, et piirkondlikud üksused siiski dubleerivad, sest iga raamatukogu peab oma statistilised andmed ise sisestama RAJU keskkonda. Näeme, et suures plaanis koondatakse kompetentsid Tallinnasse ja kohalike omavalitsuste otsustusõigus väheneb. Rahastus on ebamäärane, muudatuste tehniline ja korralduslik pool on ebaselged.</p>	Antud selgitus	Piirkondades esindajate ülesanded korraldab RaRa tulenevalt eelnõus sätestatud riiklike ülesannetest ja piirkondades nende täitmise vajadusest.
10.	Saare maakonna raamatukogude esindajad toetavad rahvaraamatukogude arendamist, kuid arvame, et praegune seaduseelnõu on ülemäära tsentraliseeriv, ebapiisavalt läbi arutatud ja eelnõu ei taga praegusel kujul seniste tugevuste säilimist, st. ei väärtusta piisavalt kogukonnapõhist, kohaspetsiifikat arvestavat ega kindlusta uute süsteemide usaldusväärset toimimist. Saare Maakonna Keskraamatukogu leiab, et komplekteerimine võiks jääda KOV tasandil otsustamiseks. Arvame, et oluline on maakondlikul tasandil tugi kohapeal.	Antud selgitus	Väljaannete valikute otsused tehakse kehtiva seaduse ja eelnõu kohaselt iga kohaliku omavalitsuse rahvaraamatukogus. Väljaannete kesksel hankimisel on rahvaraamatukogude töötajatele tagatud nii keskne kui ka asukohalähedane tugi.